

વ્યાજ ગુરુ, હુંડી શિક્ષક

— અને —

નિત્યકર્મ.

૮૧૮૦

પ્રકાશક

જુદેવીકર ઝીણાભાઈ નીછાભાઈ મેહતા.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૧૮૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ વ્યાખ્યાન, ૩૩૩, ટુંડા શિક્ષક, નિવૃત્તિ

વિષય ૨૮: ૮૭૨

॥ ॐ श्री ॥

વ્યાજ ગુરુ, હુંડી શિક્ષક;

અને

નિત્ય કર્મ.

રચનાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર:—

ઝીણાભાઈ નીછાભાઈ ગણુદેવીકર.

શરાફી નામાની સ્કુલના માસ્તર.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું:—હરીપુરા રૂવાળાનો ટેકરો—સુરત.

આ બુક બાબતના દરેક હક ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા એક્ટ પ્રમાણે
કર્તાએ પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે. માટે તેની રજા સીવાય
કોઈએ છાપવું છપાવવું નહીં.

દ્વીતિયાવૃત્તિ

પ્રત ૧૦૦૦

સુરત બરાનપુરી બાગળ ઉપર આવેલા શ્રી “અનાવિસ” પ્રિન્ટીંગ
પ્રેસમાં ગોવિન્દજી ડાહ્યાભાઈ નાયકે છાપી.

કર્મિત ૦-૬-૦ આના.

૮૧૯૦

પ્રસ્તાવના, જરૂરત વિધાપીઠ મંદિર
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીશાલિ-સંગ્રહ

સા. ૮૭૨

આવી નાનકડી બુકને માટે પ્રસ્તાવનાની જરૂરત તો નથી. પણ અલ્પ ખુલાસાની અગત્યતા હોવાથી થોડી ટાંચણ કરવી અસ્થાને ગણી શકાશે નહિ.

આપણે ત્યાંના આલતા વ્યાપારમાં દરેક વ્યાપારીઓને બદકે હરકોઈ મનુષ્યને અવાર નવાર લેવડ દેવડ કરવાની જરૂર તો પડે છેજ. અને એ લેવડ દેવડથી વ્યાજી ધંધાની એક નવીજ લાઈન ઉભી થાય છે. વ્યાજ એકજ રીતે ગણવામાં આવતું નથી તે સૌ કોઈને માલૂમ છે; એથી કરીને વ્યાજી ધંધામાં વ્યાજ કેવી રીતે ગણવું તેની વારંમવાર અધવડતા આવીને ઉભી રહે છે; જો કે જેઓને વ્યાજ ગણવાની રીત આવડતી છે, તેઓ તો પોતાનો કાર્યભાર અચ્છી રીતે ચલાવી શકે છે. પણ જેઓ ખીલકુલ અબાણ છે, બદકે સાધારણ રીત બાણી શકતા છે, તેઓને માટે અમે “વ્યાજ ગુરૂ” એ નામની બુક તથા હુંડી વિષેની પુરી માહિતિ વાળી “હુંડી શિક્ષક” નામની બુક, અને વૈદીક સંધ્યા અને અગ્નિ હોત્રની “નિત્ય કર્મ”ની બુક છપાવી બહાર પાડવાનું સાહસ કર્યું છે કે જેમાં મારી અલ્પ મતિ પ્રમાણે ખીલકુલ ન્યુનતા રાખી નથી તો એ બુક હાથમાં લેવાથીજ માલૂમ પડી આવશે. આ બુક કઈ રીતે ફાયદો ગેરફાયદો થાય છે, તે ખુલ્લું બતાવી આપે છે અને તેથી હરકોઈ ઇસમને દગાવાને ખીલકુલ ભય દહેતો નથી.

હું જે કંઈ કરી શક્યો છું તે માત્ર મારા લોકમાન્ય ગુરૂ શ્રી રામશંકર દુર્લભરામ શાસ્ત્રી ગણુદેવીકરની તથા દેશાઈ ભગવાનજી રણછોડજી દાંડીકરનીજ પ્રસાદી છે.

ડી. વી. માસ્તર.

॥ ओ३म् ॥

सद्गत परम पुण्य भारां माताञ्च अने
पिताञ्च !

आपना अथाक श्रम अने असीम स्नेह वरये
आ आपनो लघु भाणक उछरी भोगे थयो, अने
विद्या प्राप्त करी, अे सै आपने आभारी छे. अे
आपना अपूर्व उपकारना यत्किञ्चित् भइल.मां आ
पुस्तक आपने श्रद्धांजलिइये हार्दिक स्नेहथी अर्पिने
आपना स्मरणार्थे आ पुस्तकनुं मुद्र्य ३ ५००) अंके
पांयसो “अनाविल छात्रालय” मुरतने सहस्रं समर्पण
कइं पुं.

आपनो कृतज्ञ पुत्र

जीणो किंवा दाञ्च.

નિયમ.

૧. પહેલું લખો પછી આપો; અને પહેલું લેા પછી લખો.
૨. જે પોતાના મનોવિકારપર જીત મેળવે છે તેને મહા શુરવીર કહેવો.

૩. સલાહ આપવામાં તૈયાર પણ મદદ આપવામાં પાછળ તે મિત્ર ન કહેવાય.

૪. ખરે ભક્ત કોણુ ? સંસારમાં જે સરસોરહે મન ઇશ્વર પાસ.

૫. બીજાઓના સદગુણ અને પોતાના દુર્ગુણ શોધતાં શીખો.

૬. પ્રમાણીકતા મેળવો, દયા શોધો, કરકસર શીખો, નિમક હાલી ઇચ્છો.

૭. સ્વચ્છ હવા, સારો અને સાદો ખોરાક, અંગ કસરત. પુરતો આરામ, નૈતિક શિક્ષણ, બ્રહ્મચર્ય દરેક વિદ્યાર્થીને ઉપયોગી છે.

૮. વખત એ સોનું છે, દરેક પળનો હિસાબ રાખજો.

૯. વિચાર, ઉચ્ચાર, અને આચારથી કુળ ઓળખાય છે.

૧૦. પરમાર્થ કરવા આજનું કાલ કરો નહિ.

૧૧. સજ્જન કોણુ ! અવગુણ ઉપર ગુણ કરે તે.

૧૨. રિપુનાં મુળ, સદગુણથી ક.પો.

૧૩. અહંકાર અને આભરના સ્વાર્થી લોભે દીલથી વીરૂદ્ધ બોલવું મહા પાપ છે.

૧૪. આત્મ નમ્ર પ્રનાયામ દોષ વ્યુત્તમો નૃપ: જે પોતાના અને પ્રજાના દોષ શું છે, તે સમદ્રષ્ટિથી વિચાર કરે છે તે ઉત્તમ રાજા છે.

૧૫. સશ્વિદાનંદ પરમાત્માને ચર્મ ચક્ષુથી નહિ પણ જ્ઞાન ચક્ષુથી જોઈ, સત્ય માર્ગે ચાલો સકળ જગતનું કલ્યાણ થાય એવું કર્મ કરો; અને આ જસાર મુખ દુઃખમાં આનંદ રહો.

તથાસ્તુ.

ૐ શ્રી ૧। વ્યાજ ગુરૂ.

વ્યાજ ગુરૂ એટલે દેશાવરમાં ચાલતાં વ્યાજે રીત સહીત ઘર બેઠાં માસ્તર વગર શીખાય એવી બુક.

વ્યાજવહી એટલે ખાતાવહી ઉપરથી જે જે વ્યાજી ખાતાંઓ હોય તેનું વ્યાજ ગણી રાખવાનો ચોપડો.

વ્યાજ ગણવાની રીત-સાદી અને કાપતી.

સાદી રીત એટલે અસલની રીત એવી કે જમા રૂા. ના માસ દીવસ ગણીશર કાઢવા. અને ઉધાર રૂા. ના માસદીવસ ગણી શર કાઢવા જીઓ પાનું ૧૦. કાપતી રીત એટલે સુધરેલી. હાલના જમાનાની એવી કે આપેલા અગર લીધેલા રૂા. માંથી જે લેવડ દેવડ થઈ હોય તે એક બીજાના પેટામાં કાપી માસ દીવસ ગણી શર કાઢવા તે. અને કેટલાકે પેટાંફાડ વ્યાજ પણ કહે છે. જીઓ પાનું ૧૩

વ્યાજ ગણવાના રીવાજો-સુઠ [સળંગ] દીનાળી બાકી, વરસ બાકી, મોસમ કમોસમ બાકી, જમા ઉધારની તેરીખ જુદી બાકી, વારોવારી, તારીખવાર, ડીસેમ્બર બાકી.

સુઠ એટલે સળંગ રીત, એવી કે મુદ્દલ રૂા. જેટલી મુકત રહે ત્યાં સુધીનું સામટું વ્યાજ ગણવું તે, એટલે વ્યાજનું વ્યાજ ગણવું નહિ. જીઓ પાનું ૧૬. (એથી ઉલટું ચક્રવૃદ્ધિ એટલે વ્યાજનું પણ વ્યાજ ગણાય છે તે.)

દીવાળી બાકી એટલે આસો વદ ૦)) ની બાકી કાઢી ગણવું તે, જીઓ પાનું ૧૦, ૧૩ વગેરે.

વરસ બાકી-એટલે જ્યારથી લેણદેણ શરૂ થયું હોય તે. મીતીથી વરસ પુરૂં થાય તે મીતીની બાકી કાઢી ગણવું તે જીઓ પાનું ૧૮.

મોસમ કમોસમ બાકી એટલે વેપાર ધમધોડાર ચાલતો હોય ત્યારે નાણાંબીડ વધુ હોય છે તો તે વખતે અને વેપાર મંદો ચાલતો હોય ત્યારે નાણાંબીડ હોતી નથી તો તે વખતે વ્યાજ વધુ ઓછું નો ઠરાવ હોય છે તો નાણાં બીડ વખતની મોસમની અને નાણાંની બીડ નહિ તે મોસમ (વખત)ની બાકી કાઢી શર જુદા પાડી ઠરાવ પ્રમાણે વ્યાજ ગણવામાં આવે છે તે. જુઓ પાનું ૨૧.

જમા ઉધારની તેરીખ જુદી બાકી એટલે જમાના રૂ. નું અતે ઉધારના રૂ. નું વ્યાજ ઓછું વ તું હોય છે. તો જમાના રૂ. ના શર અને ઉધારના રૂ. ના શર જુદા પાડી ઠરાવ પ્રમાણે વ્યાજ ગણવામાં આવે છે તે. જુઓ પાનું ૨૫.

વારોવારી એટલે વાર પ્રમાણે માસ દીવસ ગણી શર કાઢવા. તે. જુઓ પાનું ૨૬.

તારીખવાર ડીસેમ્બર બાકી એટલે તારીખ પ્રમાણે દીવસો ગણી કાચા શર કાઢવા તે જુઓ પાનું ૩૨.

વ્યાજનું ઓછું બનાવવાની રીત.

પ્રથમ ચોપડાનું પાનું અને પછી અધવચમાં શ્રી ૧૧ લખી પ્રથમ સળમાં નીશાની લખવી અને તે સળ સુકી નીચેથી ખીજા સળથી સળગ (આખી) લીટી દોરવી અને તેમાં જેનું વ્યાજ ગણવું હોય તેની અટક નામ ગામ ખાતું પાનું વગેરે લખી જે સાલનું વ્યાજ ગણવું હોય તે સાલ લખવું પછી જમા ઉધાર કરી પ્રથમ જમાનો અને પ્રથમ ઉધારનો સળ કોરો રાખી પછી રૂ. નો આંકડો મીતી લખી જે રીતથી વ્યાજ ગણવું હોય તે રીતે માસ દીવસ કાઢી શર ગણવા જુઓ પાનું ૧૦-૧૩ વગેરે.

તારીજ કરવા વિષે.

તારીજ એટલે ઉપર ગણેલાં વ્યાજનું છેવટનું શું તત્વ રહ્યું તે. જુઓ પાનું ૧૦-૧૧-૧૨ વગેરે.

મુદત કાઢવા વિષે.

મુદત કાઢવી એટલે જે રૂ. ના માસ દિવસ કાઢવા હોય તે રૂ. ની મીતીથી જ્યાં સુધીના રૂ. નું વ્યાજ ગણવું હોય તે મીતી સુધીના માસ દિવસ ગણી કાઢવા. તેમાં પેટાફાંડ રીતે પહેલો દિવસ ગણે તો છેલ્લો દિવસ ગણવો નહિ. પણ બાકી લેણા અગર દેવા હોય તેમાં પહેલો અને છેલ્લો બેઉ દિવસ ગણાય છે જુઓ પાનું. ૧૦-૧૩ વગેરે.

શર કાઢવાની રીત.

રૂ. અને મહિનાનો જે ગુણાકાર આવે તે શર અથવા દોકડા કહેવાય.

આના અને મહિનાનો જે ગુણાકાર આવે તે બદામ અને બદામને ૧૬એ ભાગવાથી શર અથવા દોકડા કહેવાય.

રૂ. અને દિવસનો જે ગુણાકાર આવે તેને ૩૦ ભાગવાથી જે આવે તે શર અથવા દોકડા.

આના અને દિવસનો જે ગુણાકાર આવે તેને ૩૦ ભાગવાથી જે આવે તે બદામ અને બદામને ૧૬ ભાગવાથી જે આવે તે શર અથવા દોકડા.

વ્યાજ કાઢવાની રીત.

જે નક્કી શર બાકી લેણા અગર દેવા આવ્યા હોય તેને ટકાની તેરીએ ગુણવાથી જે આવે તે દોકડા થાય. અને દોકડાને ૧૦૦એ ભાગવાથી જે આવે તે રૂ. થાય. જુઓ પાનું ૧૦-૧૧ વગેરે તારીખમાં.

જે નક્કી શર બાકી લેણા અગર દેવા આવ્યા હોય તેને આનાની તેરીએ ગુણવાથી જે આવે તે બદામ. અને બદામને ૧૬એ ભાગવાથી દોકડા. અને દોકડાને ૧૦૦એ ભાગવાથી રૂ. થાય જુઓ પાનું ૧૩-૧૪ તારીખમાં.

ટકા વ્યાજ અને ટકા તેરીખ વ્યાજ.

ટકા વ્યાજ કહ્યું હોય તો વરસ એકનું વ્યાજ જાણવું.

ટકા તેરીખ વ્યાજ કહ્યું હોય તો મહીના એકનું વ્યાજ જાણવું.

વારોવાર મેળવવાની રીત.

સાદી રીતે અગર કાપતી રીતે જે પ્રમાણે વ્યાજનું ખોખું કયું હોય તે પ્રમાણે માસ દીવસ કાઢી દર મહીને ૦૧ દીવસ પ્રમાણે કાપવા પણ ચાદ રાખવું કે ૦૧ દીવસનું વ્યાજ ગણવામાં આવતું નથી એટલે આખા દીવસજ કપાય છે માટે એક માસની અંદર કંઈ કપાય નહિ. ત્રણની અંદર હોય તો એક, પાંચની અંદર બે, સાતની અંદર ત્રણ, નવની અંદર ચાર, અગીઆરની અંદર પાંચ અને તેરની અંદર છ દીવસ કપાય છે. એ પ્રમાણે કાપવાથી બરોબર આવી રહે છે પણ કોઈ વખતે એક દીવસ વધે છે કે કોઈ વખતે એક દીવસ ઘટે છે તો તે મેળવવા સારૂ ૦૧ દીવસ પ્રમાણે કાપતાં રહેલા માસ દીવસમાં મહિનાને બેએ ગુણવા એટલે કે મહિને બે દિવસ પ્રમાણે ચઢાવી જે દીવસ હોય તે દીવસ ઉમેરવા. જે આવે તેને સાતે એટલે સતવારીએ લાગવાથી લાગતાં જે શેષ રહે તેની સાથે જ્યાંથી એટલે કે જેવારથી વ્યાજ ગણ્યું હોય તેવારથી જ્યાં સુધી વ્યાજ ગણવું હોય તે વાર સુધી મેળવતાં બે બરોબર આવી રહે: તો જાણવું કે બરોબર છે; અને કદાચ બે એક દીવસ વધે તો એક દીવસ ઓછો કરવો. અને કદાચ બે એક દીવસ ઘટે તો એક દીવસ વધારવો. કાપતી રીતે ગણવામાં પહેલો દીવસ ગણીએ તો છેલ્લો દીવસ ગણતા નથી પણ બાકી લેણા અગર દેવામાં પહેલો અને છેલ્લો બેઉ દીવસ ગણાય છે. તેમજ વારોવારનો તાળો શેષ રહેલા સાથે મેળવાય છે.

જેમકે શાલ ૧૯૬૯ના કારતક શુક ૧ ને વાર રવેઉથી શાલ ૧૯૬૯ ના બાકી લેણા અગર દેવા આસો વદ ૦)) ને વાર બુધ રૂ. ૧૫૦)

મા. દિ.

૧૨-૦

રદ્યા

મા. દિ.

૦-૬ વારોવારના ૦૧ દીવસ પ્રમાણે બાદ

૧૧૧૬ નક્કી બરોબર છે કે કેમ તેનો નીચે મુજબનો તાળો.

x૨

૨૩

૫૬

૭) ૩૨ (૪

૨૮

૪ શેષ સાથે રવી, સોમ, ભોમ, બુધ તો મા. ૧૧૧ દિ. ૬
બરોબર છે. જવાબ.

નિયમ:—એક દિવસથી વધુ ઘટેવધે નહિ. અને જો ઉપર
પ્રમાણે તાળો મેળવી જોતાં જો બે દિવસ વધે અગર ઘટે તો
જાણવું કે વાર લખવામાં ભૂલ થઈ છે.

વારોવાર મેળવવાની રીત બીજી.

આ વ્યાજ કાઢવાની રીત—કાપતા વ્યાજના જેવીજ છે. ફેર
માત્ર મુદત ગણવાની રીતમાં છે. તે નીચે મુજબ.

વાર પ્રમાણે ગણવાની એક રીત પ્રથમ તીથી પ્રમાણે માસ
ગણી નક્કી કરવા. તેમાંથી દર મહિને ૦૧ દીવસ પ્રમાણે ગણતાં
જેટલા દીવસ આવે તેટલા દીવસ આવેલી મુદતમાંથી બાદ
કરવા. બાકી જેટલી મુદત રહે તેટલી વાર પ્રમાણે ગણતાં આવવી
જોઈએ એમ અડસદો જાણવો. જો નક્કી કરવા માટે અડસદો
રહેલી મુદતમાં જેટલા માસ હોય તેનાં પખવાડીઆં કરવાં. જો
પખવાડીઆં જેટલા દીવસ પહેલી તીથીના વારથી તે વારને
મુકીને ગણવા છેલ્લો વાર આવે તે દીવસે છેલ્લું પખવાડીઆં

પુરૂં થયું એમ સમજવું. પછી તેની જોડેના વારથી છેલ્લી તીથી ના વાર સુધી વાર ગણવા. તેમાં છેલ્લો વાર ગણવો. તે એટલે સુધી કે મહિના ઉપર દીવસનો અડસદો નકકી કર્યો છે તેની લગભગ આવી રહે. ઉદાહરણ ધારે કે પોશ સુદી ૭ ને વાર શનીથી આવતા પોશ સુધી ૬ ને બુધવાર સુધી વાર પ્રમાણે મુદત ગણવી છે. તો પ્રથમ તીથી પ્રમાણે ગણતાં ૧૨ માસ થયા. તેમાંથી અરધા દીવસ પ્રમાણે ૬ દીવસ જતાં માસ ૧૧૥ ૯ દીવસનો અડસદો આવ્યો. હવે ૧૧૥ માસના પખવાડીઆં ૨૩ થયાં તેટલા દીવસમાં પહેલી તીથીનો શનીવાર છે ત્યાંથી મુકીને ગણતાં છેલ્લો સોમવાર આવ્યો એટલે ૨૩ મું પખવાડીજીં સોમવારે પુરૂં થયું. પછી સોમવારથી છેલ્લી તીથીના બુધવાર સુધી ગણતાં બે દીવસ આવ્યા પણ લગભગ ૯ દીવસ આવવા જોઈએ માટે બે દીવસવાળો બુધવાર નહિ પણ તેની પછીનો બુધવાર હોવો જોઈએ. માટે એક અઠવાડીજીં તેથી ૨+૭=૯ દીવસ થયા. તે ઉપરના દીવસ સાથે મળી રહે છે. ત્યારે આવી રીતે ગણતાં ૬-૭-કે ૮ દીવસનો ફેર રહે ત્યારે ૭ દીવસ ઉમેરી લેશ.

તારીખના દીવસ કાઢવા વિષે.

ચાર-છ-નવ-અગીઆરમાં તેના તો દીન ત્રીશ. અવરે એક-ત્રીશ છે બીજે અઠ્ઠાવીશ. ચલ્લુ ચોથા વરસનો બીજે જે બોલાય, તેતો ઓગણત્રીસનો ગણતાં એમ ગણાય. પણ સૈકાના વરસમાં શુન્ય વીણ, ચારે નહિ ભગાય. (ભાગતાં શેષ રહે) તેતો અઠ્ઠાવીસનો ગણતાં એમ ગણાય. (મગાય તો ઓગણત્રીશ દીવસ.)

પેટાં ફેરકવાની રીત.

જુઓ પાતું ૧૩ સાલ ૧૯૬૮ પ્રથમ એક રકમ જમાની પહેલો સળ શરનો મુકી લખવી અને એક રકમ ઉધારની પહેલો સળ શરનો મુકી લખવી એ બે રકમમાં જમાની મોટી રકમમાં ઉધારની નાની રકમ સમાઈ ગઈ. એટલે હવે બીજી રકમ ઉધાર

તરફ લખની તે રકમ જમાની રકમમાં સમાતી નથી કારણ કે ઉધારની પહેલી રકમ પેટામાં આવેલી છે. તો હવે બાકી જમાની પહેલી રકમમાં જોઈએ તેટલી ઉધારની બીજી રકમમાંથી લીધા એટલે જમાની પહેલી રકમ પુરી થઈ. તો હવે જમા તરફ બીજી રકમ લીધી તે રકમ ઉધારની બીજી રકમમાં જમાની પહેલી રકમમાં જોઈતા રૂા. લીધેલા તે સાથે સમાતા નથી. જેથી જોઈએ એટલા રૂા. ઉધારની બીજી રકમમાં જમાની બીજી રકમમાંથી લીધા. એ પ્રમાણે ખાતામાં જેટલી રકમ હોય તે તમામ રકમોનું કરતા જવું. જુઓ પાનું ૧૩ શાલ ૧૯૬૮

સુદ વ્યાજનો દાખલો.

રૂા. ૩૦૦) શાલ ૧૯૬૬ ના કારતક સુદ ૭ મે આપેલા છે. તો તેનું શાલ ૧૯૭૦ ના ભાદરવા શુદ્ધ ૧૪ એ ટકા ૯ લેખે શું વ્યાજ લેવું.

રૂા.	વરસ	મહિના	દીવસ	વ્યાજ	ટકા.
૩૦૦	૪	૧૦	૭		૯
૪					

૧૨૦૦	ટીપ-કેતલાક ત્રીરાશીની રીતે પણ ગણે છે અને
૨૫૦	અંકગણીતવાળાઓ અને સાદું વ્યાજ કહે છે.
પાાાા	પણ વેપારી લાઇન વાળાઓ અને સુદ એટલે
—	સળંગ વ્યાજ કહે છે. અને વ્યાજનું વ્યાજ ગણે
૧૪૫પાાાા	છે તેને ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ કહે છે.
× ૯ ટકા	

૧૩૦૬૫
૬૩૩
૦૩૩૬

૧૩૧૦૨૩૬ ખદામના

“ ઉમેદા ગોઠવણ. ”

સુરત શરાફી નામાની રુકુલનો નવો હપ્તો ફાગણ સુદ ૧ શાલ ૧૯૭૭ થી શરૂ થશે તે વૈશાખ વદ ૦)) શાલ ૧૯૭૭ ત્રણ મહીને પુરો થશે. એ પ્રમાણે ત્રણ માસની ટર્મ રાખવામાં આવે છે. તેમાં તમામ જાતના પાકા નામાનું કામ પુરેપુરું શીખવવામાં આવે છે. કોઈપણ જાતની ખામી રાખવામાં આવતી નથી.

વ્યાજો—સાદું. કાપતું, વારોવારીઉં, તારીખવાર, સુદ, હીવાળીખાફી, વરસખાફી, તેરીખ જુદી ચાર માસ અને આઠ માસ, જથાની અને ઉધારની વગેરે રીતનાં શીખવામાં આવશે.

ધંધેજી—શીખેલાઓને લાંડન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ કલાસના બુક કીર્પીંગનું જ્ઞાન થશે કારણ કે માત્ર ભાષા ફેર છે.

મહેતાજીઓ—વલંસાડની અને અત્રે સુરતની સરાફી નામાની શાળામાં હુમારા હાથથી કેળવાયેલા અંગ્રેજી જ્ઞાન ધરાવનારા, પ્રમાણિક અને ખત્રીવાળા અત્રે માટે તથા દેશાવર માટે પાકું નામું જાળનાર ઉમેદવારો મળશે.

જીનું નામું—સરવાયું કઢાવવું જીના ટાંચણ ઉપરથી પાકું નામું કરાવવું હોય હિસાબી કામ, વ્યાજો, અને દરરોજનું પર ચુરણ નામું કરાવવું હોય તેમણે નીચેના શરનામે લખવું ચા મળવું.

રાત્રીશાળા—ચૈત્ર સુદ ૧ સાલ ૧૯૭૭ થી જોઠ વદ ૦૦) સાલ ૧૯૭૭ પુરો થશે.

કેં હરીપુરા રૂવાળાનો ટેકરો સાં સુરત.
ગણુદેવીકર ઝીણાભાઈ નીછાભાઈ

માસ્તર.

ૐ શ્રી ૧૧

દેશાધ વશનંત્ર લલ્લુભાધનું ખાતુ શાલ ૧૯૬૭

જ

ઉ

૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૩ રવેઉ

તા. ૧૬-૪-૧૧

શાલ ૧૯૬૮.

જ

ઉ

૨૬લાલા કારતક લદ ૧૨ શુકર

તા. ૧૭-૧૧-૧૧

ખાકી લેણા કારતક શુદ્ધ ૧

સોમ તા. ૨૩-૧૦-૧૧

૧૫૦) કાગણુ વદ ૬ ભોમ

તા. ૧૨-૩-૧૨

૨૧૦) પોશ સુદ ૭ બુધવાર

તા. ૨૭-૧૨-૧૧

૬૦) વૈશાખ સુદ ૩ શનેઉ

તા. ૨૦-૪-૧૨

૧૮૦૧ પ્રથમ અખાડ વદ ૧૧

બુધ તા. ૧૦-૭-૧૨

૬૦૧૧૧ ભાદરવા સુદ ૬ સોમ

તા. ૧૬-૬-૧૨

શાલ ૧૯૬૯.

જ

ઉ

ખાકી દેવા કારતક સુદ ૧

૨૨૨૩ તા. ૧૦-૧૧-૧૨

૨૫૦) કારતક વદ ૦)) રવેઉ

તા. ૮-૧૨-૧૨

૧૫) કાગણુ વદ ૭ શનેઉ

તા. ૨૬-૩-૧૩

૬૦૧૧૧ મહા સુદ ૫ ભોમ

તા. ૧૧-૨-૧૩

૩૦) અખાડ વદ ૧૩ ગરેઉ

તા. ૩૧-૭-૧૩

શાલ ૧૯૭૦.

જ

ઉ

૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩ શુકર

તા. ૧૮-૬-૧૪

ખાકી લેણા કારતક સુદ

૧ ગરેઉ તા. ૩૦-૧૦-૧૩

૨૭૩૩૧૧૧ ચૈત્ર સુદ ૧૫ શુકર

તા. ૧૦-૪-૧૪

શાલ ૧૯૭૧.

જ

ઉ

બાકી લેણા કારતક સુદ

૧ ભોમ તા. ૨૦-૧૦-૧૪

ઉપરના ખાતાનું આજ સુધી એટલે શાલ ૧૯૭૧ ન
માગશર સુદ ૧૪ ને વાર ભોમ તા. ૧-૧૨-૧૪ સુધીનું તમામ
રીતે એટલે સાદી, કાપતી, વારોવાર, દીવાળી બાકી, વરસ બાકી
જમા ઉધારની તેરીખ જુદી, મોસમ કમોસમ બાકી, સુદ, અને
તારીખવાર વગેરે જાતના વ્યાજ નીચે મુજબ.

સાદી રીતે દીવાળી બાકી.

અ શ્રી ૧૧

દેશાઈ વસનજી લલ્લુભાઈના ખાતાં પાનું ૨૧ નું વ્યાજ
શાલ ૧૯૬૭.

જ

ઉ

૦ રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા આસો ૯૬૫ રૂ ૧૫૦) ચેત્ર વદ :
વદ ૦૦) ૬-૧૩

૦

૯૬૫

તારીખ

ઉ

૧૫૦) બાકી સુદલ લેણા

૭) ૥૥૥ વ્યાજના લેણા ૨

૯૬૫ દા. રૂ ૦૥૥ લે

દોઢદા ૭૨૩૥૥

૧૫૭) ૥૥૥

શાલ ૧૯૬૮.

જ

ઉ

૩૬૩.૬૥૬ રૂ ૨૯૯૥૥૥૥ કારતક વદ ૨૦૪૪ રૂ ૧૫૭) ૥૥૥ કારતક સુ
૧૨ ૧૨-૪ ૧ ૧૩-

૧૨૩૫ રૂ ૧૫૦) કાગળ વદ ૯ ૨૨૬૮ રૂ ૨૧૦) પોશ સુદ ૭
 ૮-૭ ૧૦૧૬
 ૬૨૪ રૂ ૬૦) વૈશાખ સુદ ૩ ૭૫૧ રૂ ૧૮૦ પ્રથમ અખાડ
 ૬૧૧૩ વદ ૧૧ ૪-૫
 ૧૧૧૧ રૂ ૬૦૧૧૧ બાહરવા સુદ ૬
 ૧૧૧૦ ૫૪૭૩૧૧

૫૬૦૭ ૬૦૦૧૧ ૫૦૬૩
 ૫૪૪ બાકી દેવાશર

૫૬૦૭

તારીખ ૩
 ૫૨૧૧૧૧ બાકી સુદ દેવા
 ૪)-૧ વ્યાજના દેવા શર ૫૪૪
 દા. રૂ ૦૧૧ લેખે દો. ૪૦૮) ૩

૫૬૧૧૧૧

શાલ ૧૬૬૬.

જ ૩
 ૬૮૩૧૧ રૂ ૫૬૧૧૧૧ કારતક સુદ ૧ ૨૭૫૮૧ રૂ ૨૫૦) કારતક વદ
 ૧૨-૦ ૦૦) ૧૧-૧
 ૧૦૬૧૧ રૂ ૧૫) કાગળ વદ ૭ ૫૩૭ રૂ ૬૦૧૧૧ મહા સુદ ૫
 ૭-૬ ૮૧-૧૧
 ૭૬૩ ૭૧૧૧૧૧ ૬૩ રૂ ૩૦) અખાડ વદ ૧૩
 ૨૫૬૫૧ બાકી લેખા શર ૩-૩
 ૩૩૮૮૧ ૩૪૦૧૧-૧૧

૩૩૮૮૧

તારીખ

ઉ

૨૬૮૧-૧૧૧ બાકી મુદલ લેણા
 ૧૬૧૧ બ્યાજના લેણા શર
 ૨૫૬૫
 ઠા. રૂ ૦૧૧ લેખે

૨૮૮)-૧

શાલ ૧૯૭૦.

જ

ઉ

૧૬૫૦ રૂ ૧૫૦૦) બાદરવા વઠ ૧૩ ૩૪૫૬૧૧ રૂ ૨૮૮)-૧ કારતક
 ૧-૩ મુદ ૧ ૧૨-૦

૧૭૮૫૭૧૧ રૂ ૨૭૩૩૧-૧૧ ચૈત્ર

૧૬૫૦ ૧૫૦૦)

મુદ ૧૫ ૬૧૧

૬૬૬૪૧૧ બાકી લેણાશર ૧૬૬૪૪૧૧

૨૧૩૧૪૧ ૩૦૨૧૪

૨૧૩૧૪૧

તારીખ

ઉ

૧૫૨૧૪૧ બાકી મુદલ લેણા
 ૧૪૭૧૧૧૧ બ્યાજના લેણાશર
 ૧૬૬૬૪૧૧
 ઠા. રૂ ૦૧૧ લેખે

૧૬૬૬૧૧૧૧

શાલ ૧૯૭૧.

જ

ઉ

• રૂ ૬૬૬૧૧૧૧૧ બાકી લેણા ૨૪૪૭૧૧ રૂ ૧૬૬૬૧૧૧૧ કારતક
 માગશર મુદ ૧૪ મુદ ૧ ૧-૧૪

૧૪૪૭૧૧

તારીખ

ઉ

૧૬૬૮૧૧૧૧૧૧ આકી મુદલ લેણા

૧૮૧૧૧ વ્યાજના લેણા શર

૨૪૪૭૧

હા. ૩ ૦૧૧ લેખે

૧૬૮૭૦૧૧

કાપતી રીતે દીવાળી આકી.

૪૩ શ્રી ૧૧

દેસાઈ વશનજી લલ્લુભાઈના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૬૬૭

જ

ઉ

૦ ૩ ૧૫૦) આકી લેણા આસો ૬૬૫ ૩ ૧૫૦) ચેત્ર વહ ૩
વહ ૦)) ૬-૧૩

૦

૬૬૫

તારીખ

ઉ

૧૫૦) આકી મુદલ લેણા

૭)૧૧૧ વ્યાજના લેણા શર

૬૬૫ હર બાર આ-

આનાની તેરીખે બહા-

મ ૧૧૫૮૦

૧૫૭)૧૧૧

શાલ ૧૬૬૮

જ

ઉ

૧૬૦ ૩ ૨૬૬૧૧૧૧૧ કારતક વહ ૧૨ ૧૩૬ ૩ ૧૫૭)૧૧૧ કારતક

મુદ ૧ ૦૧૧૧

૦ ૩ ૧૫૭)૧૧૧

૧૭૩ ૩ ૨૧૦) પોષ મુદ ૭

૧૬૦ ૩ ૧૪૨૧ ૧-૧૦

૦ ૩ ૧૪૨૧

૩૩૫૥ ૩ ૧૫૦) ક્રાગણુ વહ ૬

૦ ૩ ૬૭૥

૩૩૫૥ ૩ ૮૨૥ ૪-૨

૨૪૬ ૩ ૬૦) વૈ. સુદ ૩ ૨૥૮

૬૬૥૥ ૩ ૬૦૥૥ ભાદરવા સુદ ૬

૦ ૩ ૭૥૥

૬૬૥૥ ૩ ૫૨૥૥૥ ૧૥૧૦

૧૭૩૥ ૩ ૬૭૥ ૨૥૨

૧૮ ૩ ૧૮૦૥ પ્ર. અ. વહ ૧૧

૦ ૩ ૮૨૥

૦ ૩ ૬૦)

૧૮ ૩ ૭૥૥ ૨-૧૦

૦ ૩ ૫૨૥૥૥ બ કી દેવા

આસો વહ ૦૦)

૮૭૧૥

૩૨૭૥

૫૪૪ બાકી દેવા શર

૮૭૧૥

તારીખ

ઉ

૫૨૥૥૥ બાકી સુદ લ દેવા

૪)-૧ વ્યાજના દેવા શર ૫૪૪

દર બાર આના લેખે

બદામ ૬૫૨૮

૫૬૥૥૥

શાલ ૧૬૬૬

જ

ઉ

૫૫ ૩ ૫૬૥૥૥૥ કારતક સુદ ૧ ૨૦૨૦ ૩ ૨૫૦) કાર. વહ ૦૦)

૦૥૧૪

૦ ૩ ૧૫) ક્રાગણુ વહ ૭

૦ ૩ ૫૬૥૥૥૥

૦ ૩ ૨૬૮૥૥૥ બાકી લેખા

૫૬ ૩ ૧૫) ૩૥૭

આસો વહ ૦૦)

૧૬૬૪ ૩ ૧૭૮)૦૥ ૧૧-૧

૦ ૩ ૧૭૮)૦૥

૫૩૭ ૩ ૬૦૥૥૥ માહા સુદ ૫

૮૧૧૧

૦ ૩ ૩૦)

૬૩ ૩ ૩૦) અ. વહ ૧૩ ૩-૦૩

૫૫

૨૬૫૦૥

૨૫૬૫૥ બાકી લેખા શર

૨૬૫૦૥

તારીખ

ઉ

૨૬૮૧-૧૧૧ બાકી મુદ્દલ લેણી

૧૬૮૧૧ બ્યાજના લેણી શર

૨૫૬૫૫

દા. રૂ ૦૧૧ લેખે

૨૮૮)-૧

શાલ ૧૮૭૦

જ

ઉ

- રૂ ૧૫૦૦) ભાદવા વદ ૧૩ ૩૧૪૦ રૂ ૨૮૮)-૧ કારતક સુદ

૧ ૧૦૧૧૨

- રૂ ૨૮૮)-૧ ૧૬૫૨૪૧૧ રૂ ૨૭૩૩૧-૧ ચૈત્ર

સુદ ૧૫

- રૂ ૧૨૧૧૧૧૧-૧૧૧ ૬૫૮૪૧૧ રૂ ૧૨૧૧૧૧-૧૧૧

૫-૧૩

- રૂ ૧૫૨૧૧૧ બાકી લેણી ૬૬૪૦ રૂ ૧૫૨૧૧૧ આસો વદ૦૦) ૬૧૧૧

૧૬૬૬૪૧૧

તારીખ

ઉ

૧૫૨૧૧૧ બાકી મુદ્દલ લેણી

૧૪૭૧૧૧ બ્યાજના લેણી શર

૧૬૬૬૪૧૧

દા. રૂ ૦૧૧ લેખે

૧૬૬૬૧૧૧-૧૧૧

શાલ ૧૮૭૧

જ

ઉ

- રૂ ૧૬૬૬૧૧૧-૧૧૧ બાકી લેણી ૨૪૪૭૧ રૂ ૧૬૬૬૧૧૧-૧૧૧ કાર-

માગશર સુદ ૧૪

તક સુદ ૧ ૧-૧૪

૨૪૪૭૧

તારીખ

ઉ

૧૬૬૮૧૧૧૧૧ બાકી મુદ્દલ લેણા

૧૮૧૧૧ વ્યાજના લેણા શર

૨૪૪૭૧

દા. રૂ ૦૧૧ લેખે

૧૬૮૭૮૧

મુઠ વ્યાજ

જાં ઓ ૧

દેસાઈ વરાનજી લલ્લુભાઈના ખાતાનું વ્યાજ શાલ

૧૬૬૭ થી શાલ ૧૬૭૧ ના માગસર મુઠ ૧૪ મુધી

જ

ઉ

૧૬૬૧૧ રૂ ૨૬૬૧૧૧૧ કારતક વઢ ૧૦૬૫ રૂ ૧૫૦) ચૈત્ર વઢ ૩

૧૨ શાલ ૧૬૬૮

શાલ ૧૬૬૭ ૭-૬

૦ રૂ ૧૫૦)

૧૫૪૧૧ રૂ ૨૧૦) પોશ મુઠ ૭

શાલ ૧૬૬૮

૧૬૬૧૧ રૂ ૧૪૬૧૧૧૧

૦ રૂ ૧૪૬૧૧૧૧

૧-૧૦

૩૬૫ રૂ ૧૫૦) ફાગણ વઢ ૬

૧૫૪૧૧ રૂ ૬૦૦૧

શાલ ૧૬૬૮

સાર

૦ રૂ ૬૦૦૧

૧૧ રૂ ૧૮૦૧ પ્ર. અ. વઢ ૧૧

શાલ ૧૬૬૮

૩૬૫ રૂ ૮૬૧૧૧૧૧

૦ રૂ ૮૬૧૧૧૧૧

૪-૨

૨૪૬ રૂ ૬૦) વૈશાખ મુઠ ૩

૦ રૂ ૬૦)

શાલ ૧૬૬૮ રાત

૧૧ રૂ ૦૧૦૧ ૨-૧૦

૧૬૮૧૧ રૂ ૬૦૧૧૧૧૧ ભાદ. મુઠ ૬

૩૮૬૧૧ રૂ ૨૫૦) કાર. વઢ ૦૦)

શાલ ૧૬૬૮

શાલ ૧૬૬૬

૦ રૂ ૦૧૦૧

૧૬૮૧૧ રૂ ૬૦)૧ રાહ

૦ રૂ ૧૫) ફાગણ વદ ૭

શાલ ૧૬૬૬

૦ રૂ ૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩

શાલ ૧૬૭૦

૦ રૂ ૧૭૪૧૧૧-૧૧૧

૧૧૬૭૧૧ રૂ ૬૦૧૧-૧૧ મહા સુદ

૫ શાલ ૧૬૬૬

૦ રૂ ૬૦૧૧-૧૧

૧૬૧૮

૦ રૂ ૩૦)

૪૨૦ રૂ ૩૦) અખાડ વદ ૧૩

શાલ ૧૬૬૬ ૧૪-૦

૦ રૂ ૧૨૩૪૧૦૧૧

૧૮૬૬૮૧ રૂ ૨૭૩૩૧-૧૧ ચૈત્ર

સુદ ૧૫ શાલ ૧૬૭૦

૦ રૂ ૧૪૬૮૧૧-૧૧ આકી લેણા મા-
ગસર સુદ ૧૪ શાલ ૧૬૭૧૬૭૦૭૧૧ રૂ ૧૨૩૪૧૦૧૧
૫-૧૩

૬૮૨૧

૧૧૬૬૦૧૧ રૂ ૧૪૬૮૧૧-૧૧

૮-૦

૨૪૪૭૬ આકી લેણા શર

૨૫૪૫૮૧

૨૫૪૫૮૧

તારીખ

૩

૧૪૬૮૧૧-૧૧ આકી સુદ લેણા

૧૮૩૧-૧૧ વ્યાજના લેણા શર

૨૪૪૭૬

દા. રૂ ૦૧૧ લેખે

૧૬૮૨૧૧

વરસ બાકી.

જી મી ૧૧

દેસાઈ વશનજી લલ્લુભાઈના ખાતાનું વ્યાજ શાલ

૧૯૬૭-૧૯૬૮

જ

ક

૧૯૬૮ાા રૂ ૨૯૬ાાાાા કારતક વદ ૧૨ ૧૦૬૫ રૂ ૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૩

૭-૬

૦ રૂ ૧૫૦)

૧૫૪ાા રૂ ૨૧૦) પોશ સુદ ૭

૧૯૬૮ાા રૂ ૧૪૬ાાાા

૦ રૂ ૧૪૬ાાાા

૧-૧૦

૭૧ાા રૂ ૧૫૦) ફાગણ વદ ૬

૧૫૪ાા રૂ ૬૦૦

૦ રૂ ૬૦૦

૨ા૨

૭૧ાા રૂ ૮૬ાાાા

૦ રૂ ૮૬ાાાા બાકી દેવા

બાદ

ચત્ર વદ ૨

૨૭૧ા

૧૨૪૬ાા

૬૭૮ા બાકી લેણા શર

૧૨૪૬ાા

તારીખ

ક

૮૬ાાાા બાકી સુદસ દેવા

૭-૧ વ્યાજના લેણા શર

૬૭૮ા

૮૬ાાાા

દા. રૂ ૦ાા લેણે

૭-૧

૮૨ાા બાકી નક્કી દેવા

૮૬ાાાા

શાલ ૧૯૬૮-૬૯

જ

ઉ

૨૬૬ ૩ ૮૨૮૮૮ ઐત્ર વહ ૩ ૧૮ ૩ ૧૮૦૧ પ્રથમ અખાડ
૩-૮ વહ ૧૧

૨૪૬ ૩ ૬૦) વૈશાખ સુદ ૩ ૦ ૩ ૮૨૮૮૮
૨૮૮

૧૪૭૮ ૩ ૬૦૮૮૮ ભા. સુદ ૬ ૦ ૩ ૬૦)
૦ ૩ ૭૮૮૮૮ ૧૮ ૩ ૭૮૮૮૮ ૨-૧૦

૧૪૭૮ ૩ ૫૨૮૮૮ ૨૮૮ ૩ ૨૫૦) કારતક વહ ૦૦)

૦ ૩ ૧૫) કૃતિક વહ ૭ ૦ ૩ ૫૨૮૮૮

૦ ૩ ૨૪૨૮૮૮ બાકી સુદ ૫ ૫૬ ૩ ૧૫) ૩૮૭

લેણા ઐત્ર વહ ૨ ૮૩૮ ૩ ૧૮૨) ૪૮૩

૦ ૩ ૧૮૨) ૪૮૩

૦ ૩ ૬૦૮૮૮

૧૪૭૮ ૩ ૬૦૮૮૮ મહા સુદ ૫
૨-૧૩

૬૬૬

૧૦૫૬૮૮

૩૬૩૮૮ બાકી લેણા શર

૧૦૫૬૮૮

તારીખ

ઉ

૨૪૨૮૮૮ બાકી સુદ લેણા

૨૮૮૮૮ બ્યાજના લેણા શર

૩૬૩૮૮

દા. ૩ ૦૮૮ લેખે

૨૪૫૮૮૮

શાલ ૧૯૬૯-૭૦

જ	ઉ
૦ રૂ ૩૦૦૯) - ૧૧ બાકી મુદલ લેણા રૂ ૨૮૪૮૧૧ રૂ ૨૪૫૦૩૧૧ ચૈત્ર	
	ચૈત્ર વદ ૨ વદ ૩ ૧૨-૦
૦ રૂ ૨૪૫૦૩૧૧	૨૬૦ રૂ ૩૦) અખાડ વદ ૧૩
૦ રૂ ૩૦)	૮૧૫
૦ રૂ ૨૭૩૩૧૧	૨૭૩૩ રૂ ૨૭૩૩૧૧ ચૈત્ર
	મુદ ૧૫ ૦-૩
૦	૩૪૮૨

તારીખ

ઉ

૩૦૦૯) - ૧૧ બાકી મુદલ લેણા
 ૨૬) - ૧૧ વ્યાજના લેણા શર
 ૩૪૮૨
 દા. રૂ ૦૧૧ લેખે
 ૩૦૩૫) = ૧

શાલ ૧૯૭૦-૭૧

જ	ઉ
૦ રૂ ૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩ ૨૦૧૨૮ રૂ ૩૦૩૫) = ૧ ચૈ. વદ ૩	
૦ રૂ ૧૫૩૫) = ૧ બાકી મુદલ	૮૦૦૦ રૂ ૧૫૦૦
લેણા માગસર મુદ ૧૪	૫-૧૦
	૧૨૧૨૮ રૂ ૧૫૩૫) = ૧
૦	૭૧૧૨
	૨૦૧૨૮

તારીખ

ઉ

૧૫૩૫) = ૧ બાકી મુદલ લેણા
 ૧૫૦૧૧ - ૧ વ્યાજના લેણા શર
 ૨૦૧૨૮
 દા. રૂ ૦૧૧ લેખે
 ૧૬૮૬) = ૧

મોસમ કમોસમ દીવાળી બાકી.

અ શ્રી ૧૧

દેશાઈ વસનજી લલ્લુભાઈના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૯૬૭

જ

કુ

૦ રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા

૨૧૫ રૂ ૧૫૦) ચેત્ર વદ ૩

વૈશાખ વદ ૦૦)

૧-૧૩

૦ રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા

૬૦૦ રૂ ૧૫૦) જેડ સુદ ૧

ભાદરવા વદ ૦૦)

૪-૦

૦ રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા

૧૫૦ રૂ ૧૫૦) આસો સુદ ૧

આસો વદ ૦૦)

૧-૦

૦

૯૬૫

૩૬૫ બાકી લેણા શર મોસમના

૬૦૦ બાકી લેણા શર કમોસમના

૯૬૫

તારીજ

કુ

૧૫૦) બાકી સુદલ લેણા

પાત્રાાા વ્યાજના રૂ. ની વીગત

નીચે મુજબ

રાત્રાાા મોસમના શર ૩૬૫

દા. રૂ ૦ાા લેખે

૩) કમોસમના શર ૬૦૦

દા. રૂ ૦ા લેખે

પાત્રાાા

૧૫૫ાત્રાાા

શાલ ૧૬૬૮

જ

ઉ

૧૯૨ રૂ ૨૬૯૯૯૯૯૯ કારતક વહ ૧૨ ૧૩૫ રૂ ૧૫૫૯૯૯૯૯ કારતક
 સુદ ૧ ૦૧૧૧
 ૦ રૂ ૧૫૫૯૯૯૯૯ ૧૬૯૯ રૂ ૨૧૦) પોશ સુદ ૭
 ૧૬૨ રૂ ૧૪૪) ૧-૧૦ ૦ રૂ ૧૪૪)
 ૧૮૭૯ રૂ ૧૫૦) કાગળ વહ ૯ ૧૬૯૯ રૂ ૬૬) રા.ર
 ૦ રૂ ૬૬) ૦ રૂ ૧૭૪) બાકી દેવા વૈશાખ
 ૧૮૭૯ રૂ ૮૪) ૨-૭ વહ ૦૦)
 ૮૪ રૂ ૬૦) વૈશાખ સુદ ૩ ૦ રૂ ૮૪)
 ૦૧ ૧૩ ૦ રૂ ૬૦)

૪૬૩૯ મોસમના

૩૦૪૯ મોસમના

૩૧૬ રૂ ૧૭૪) જેઠ સુદ ૧ ૧૧૧૦

૧૪૯ રૂ ૧૮૦૧ પ્ર. અ. વહ ૧૧

૪૫૯ રૂ ૬૦૯૯૯૯ બાદરવા સુદ ૬

૦ રૂ ૧૭૪)

• રૂ ૬૧

૧૪૯ રૂ ૬૧ ૨-૧૦

૪૫૯ રૂ ૫૪૯૯૯

૦ રૂ ૫૪૯૯૯ બાકી દેવા

૦૧૧૦

બાદરવા વહ ૦૦)

૩૬૪૯ કમોસમના

૧૪૯ કમોસમના

૫૪૯ રૂ ૫૪૯૯૯ આસો સુદ ૧

૦ રૂ ૫૪૯૯૯ બાકી દેવા

૧-૦

આસો વહ ૦૦)

૫૪૯ મોસમના

૦ મોસમના

તા.૧૧

ઉ

૫૪૯૯૯ બાકી સુદસ દેવા

૩૧૯ વ્યાજના રૂ. ની વીગત

નીચે સુજળ

૧૧-૧૧ મોસમના વ્યાજના

દેવા શર ૨૧૩૧

દા. ૩ ૦૧૧ લેખે

૧૧૧ કમોસમના દેવા શર

૩૪૬૧૧ દા. ૩ ૦૧ લેખે

૩-૧૧

૫૭૧૧

શાલ ૧૯૬૯

જ

ઉ

૫૫૧૧ ૩ ૫૭૧૧ કારતક સુદ ૧
૦૧૧૪

૧૧૨૫ ૩ ૨૫૦) કારતક વદ ૦૦)

૦ ૩ ૧૫) ફાગણ વદ ૭

૦ ૩ ૫૭૧૧

૦ ૩ ૨૩૭૧-૧૧ બાકી લેખા
વૈશાખ વદ ૦૦)

૫૬૧ ૩ ૧૫) ડાઁ ૭

૧૦૬૬ ૩ ૧૭૭ ૬-૧

૦ ૩ ૧૭૭

૨૩૪ ૩ ૬૦૧-૧૧ મહા સુદ ૫

૦ ૩ ૬૦૧-૧૧

૩૧૧૧

૫૫૧૧ મોસમના શર

૧૩૫૬૧ મોસમના શર

૦ ૩ ૨૬૭૧-૧૧ બાકી લેખા ૬૫૧૧ ૩ ૨૩૭૧-૧૧ જેઠ સુદ ૧
ભાદરવા વદ ૦૦)

૪-૦

૦ ૩ ૨૩૭૧-૧૧

૬૩ ૩ ૩૦) અષાઢ વદ ૧૩

૦ ૩ ૩૦)

૨-૩

૦ કમોસમના શર

૧૦૧૪૧ કમોસમના શર

૦ ૩ ૨૬૭૧-૧૧ બાકી લેખા ૨૬૭૧ ૩ ૨૬૭૧-૧૧ આસો સુદ
આસો વદ ૦૦)

૧ ૧-૦

૦ મોસમના શર

૨૬૭૧૧ મોસમના શર

તારીખ

ઉ

૨૬૭૧૧૧ના બાકી સુદલ લેણા
 ૧૬૧૧૧૧ વ્યાજના રૂા. ની વીગત
 ૧૧૧૧૧૧ મોસમના લેણા
 શર ૧૫૭૧૧ દા. રૂ ૦૧૧
 ૫)ના કમોસમના લેણા
 શર ૧૦૧૪૧૧ દા. રૂ ૦૧૧

૧૬૧૧૧૧

૨૮૪૧૧૧

શાલ ૧૯૭૦

જ

ઉ

૦ રૂ ૩૦૧૮)ના બાકી લેણા ૧૯૬૨૧૧ રૂ ૨૮૪૧૧૧ કારતક
 વેશાખ વદ ૦૬) સુદ ૧ ૭-૦
 ૦ રૂ ૨૮૪૧૧૧ ૪૧૬૧ રૂ ૨૭૩૩૧૧ ચૈત્ર સુદ
 ૦ રૂ ૨૭૩૩૧૧૧ ૧૫ ૧૧૧૧

૦ મોસમના શર ૬૧૮૩૧૧
 ૦ રૂ ૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩ ૧૧૬૨૨૧ રૂ ૩૦૧૮)ના જોડ સુ. ૧
 ૦ રૂ ૧૫૧૮)ના બાકી લેણા ૫૮૫૭ રૂ ૧૫૦૦)
 ભાદરવા વદ ૦૦) ૩૧૧૨
 ૬૦૭૨૧ રૂ ૧૫૧૮)ના
 ૪-૦

૦ કમોસમના શર ૧૧૬૨૨૧ કમોસમના શર
 ૦ રૂ ૧૫૧૮)ના બાકી લેણા ૧૫૧૮ રૂ ૧૫૧૮)ના આસો સુદ
 આસો વદ ૦૦) ૧ ૧-૦

૦ મોસમના શર ૧૫૧૮ મોસમના શર

તારીખ

ઉ

૧૫૧૮) - બાકી મુદલ લેણા

૧૧૭ - વ્યાજના રા. ની વીગત

૫૭૧૧૦૧ મોસમના લેણા

શર ૭૭૦૧૧૧

હા. રૂ ૦૧૧ લેખે

૫૮૧ - ૧૧૧ કમોસમના લેણા

શર ૧૧૮૨૨૨ હા. રૂ. ૦૧

૧૧૭ -

૧૬૩૫ -

શાલ ૧૯૭૧

જ

ઉ

૦ રૂ ૧૬૩૫ - માગસર મુદ ૧૪ ૨૩૮૮૧ રૂ ૧૬૩૫ - કારતક
બાકી લેણા મુદ ૧ ૧-૧૪

૨૩૮૮૧

તારીખ

ઉ

૧૬૩૫ - બાકી મુદલ લેણા

૧૭૧૧ - વ્યાજના મોસમના

લેણા શર ૨૩૮૮૧

હા. રૂ ૦૧૧ લેખે.

૧૬૫૩ - ૧૧૧

જમા ઉધારની તેરીખ જુદી દીવાળીબાકી.

જી મી ૧૧

હેશાઈ વશનજી લલ્લુભાઈના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૯૬૭

જ

ઉ

૧૫૦) બાકી લેણા આસો વદ ૦૦) ૬૬૫ રૂ ૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૩

૬-૧૩

૬૬૫

તારીખ

ઉ

૧૫૦) બાકી મુદલ લેણા

૭) ૧૧૧૧ બ્યાજના લેણા શર ૯૬૫

ઉધારના દા. રૂ ૦૧૧

૧૫૭) ૧૧૧૧

શાલ ૧૯૬૮

જ

ઉ

૩૬૩૬૧૧૧ રૂ ૨૬૬૧૧૧૧ કારતક

વદ ૧૨ ૧૨-૪

૧૨૩૫ રૂ ૧૫૦) કાગણુ વદ ૯

૮-૭

૬૨૪ રૂ ૬૦) વૈશાખ સુદ ૩

દા ૧૩

૧૧૧૧ રૂ ૬૦૧૧૧૧ ભાદરવા સુદ

૬ ૧૧ ૧૦

૬૦૦૧૧૧

૫૬૦૭

તારીખ

૫૨૧૧૧૧૧ બાકી મુદલ દેવા

૫૨૧૧૧૧૧

૦૪૪ રૂ ૧૫૭) ૧૧૧૧

કારતક સુદ ૧ ૧૩-૦

૨૨૬૮ રૂ ૨૧૦) પોસ સુદ ૭

૧૦૧ ૬

૭૫૧ ૧૮૦૧ પ્રથમ અખાડ

૬ ૧૧ ૪-૫

૫૪૭૧૧૧૧

૫૦૬૩

ઉ

૬૧૧૧૧ બ્યાજના રૂાની વીગત

૩૭૧૧૧૧૧ બ્યાજના લેણા શર

શર ૫૦૬૩ દા. રૂ ૦૧૧

૮) ૦૧ બ્યાજના દેવા

શર ૫૬૦૭

દા. રૂ. ૦૧

૬૧૧૧ બાકી નકકી લેણા

૬૧૧૧

૪૨૧૧૧૧૧ બાકી નકકી દેવા

૫૨૧૧૧૧૧

શાલ ૧૯૬૯

જ

ઉ

પ૧પા ૩ ૪૨૧૧૧૧ કાદતકશુદ ૧ ૨૭૫૮ ૩૨૫૦) ૩ કારતકવદ૦૦)

૧૨-૦

૧૧-૧

૧૦૯૧ ૩ ૧૫) કાગણ વદ ૭

પ૩૭ ૩ ૬૦૧૧-૧૧ મહા શુદ ૫

૭-૬

૮૧ ૧૧

પ૭૧૧૧૧

૬૩ ૩ ૩૦) અખાડ વદ ૧૩

૬૨૫

૩-૩

૩૩૩૮૮૧

૩૪૦૧૧-૧૧

તારીજ

ઉ

૨૮૨૧૧= બાકી મુદલ લેણા

૨૨૦૧૧ વ્યાજની વિગત

૨૫૧૧ વ્યાજના લેણા

શર ૩૩૮૮૧૧૧.

૩૦૧૧

૦-

૩) વ્યાજના દેવા

શર ૬૨૫ દા. ૩૦૧

૨૨૦ ૧૧બાકી નક્કી

૩૦૪૧૧૧૧

શાલ ૧૯૭૦

જ

ઉ

૧૬૫૦ ૩ ૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩ ૩૬૫૮૧૧ ૩ ૩૦૪૧૧૧૧કારતક

૧-૩

શુદ ૧ ૧૨-૦

૧૫૦૦)

૧૭૮૫૮ ૩ ૨૭૩૩૧-૧૧ ચૈત્ર

શુદ ૧૫ દા ૧

૧૬૫૦

૨૧૫૧૬૧૧

૩૦૩૮૧ ૦૧

તારીખ

૧૫૩૮ ના બાકી મુદ્દલ લેણા

૧૫૩) = વ્યાજની વિગત.

૧૬૧૧ = વ્યાજના લેણા

શર ૨૧૫૧૬૥૥

દા. રૂ ૦૥૥

૫—

૮૧ વ્યાજના દેવા

શર ૧૬૫૦

દર રૂ ૦૥

૧૫૩) = બાકી નકકી

૧૬૬૧૧૮

શાસ ૧૯૭૧

જ

ઉ

૦ રૂ ૧૬૬૧૧૮ બાકી મુદ્દલ ૨૪૮૦૥૥ રૂ ૧૬૬૧૧૮ ડારતક
લેણા માગસર મુદ્ ૧૪ મુદ્ ૧ ૧-૧૪

•

૨૪૮૦૥૥

તારીખ

ઉ

૧૬૬૧૧૮ બાકી મુદ્દલ લેણા

૧૮૧૧૥૥ વ્યાજના લેણા શર

૨૪૮૦૥૥

દા. રૂ ૦૥૥ લેખે

૧૭૧૦)

વારોવારીગિં દીવાળી બાકી.

ૐ શ્રી ૧

હેસાઈ વશનજી લલ્લુભાઈના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૯૬૭

જી _____ ઉ

- ૦ ૩ ૧૫૦) બાકી લેણા આસો ૬૫૦ ૩ ૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૨ રવેઉ
વદ ૦૦) ને વાર રવેઉ ૬-૧૦

૬૫૦

તારીજ _____ ઉ

- ૧૫૦) બાકી મુદ્દલ લેણા
૭) વ્યાજના લેણા શર ૬૫૦
દા. ૩ ૦૧૧ લેખે

૧૫૭)

શાલ ૧૯૬૮

જી _____ ઉ

- ૧૬૦૧ ૩ ૨૬૬૧૧૧૧ કારતક વદ ૧૩૧ ૩ ૧૫૭) કારતક સુદ
૧૨ ને વાર શુકર ૧ ને વાર સોમ ૦૧૧૦
૦ ૩ ૧૫૭) ૧૭૦૧૧ ૩ ૨૧૦) પોશ સુદ ૭
ને વાર બુધ

૧૬૦૧ ૩ ૧૪૨૧૧-૧૧ ૧-૧૦

૦ ૩ ૧૪૨૧૧-૧૧

૩૩૦૧ ૩ ૧૫૦) ફાગણ વદ ૬ ને
વાર સોમ

૧૭૦૧૧ ૩ ૬૭૧-૨૧૧

૦ ૩ ૬૭૧

૧૭ ૩ ૧૮૦૧ પ્રથમ ખખાડ
વદ ૧૧ ને વાર બુધ

૩૩૦૧ ૩ ૮૨૧-૧૧ ૪-૦

૦ ૩ ૮૨૧-૧૧

૨૪૩ રૂ ૯૦) વૈશાખ સુદ ૩ ને

૦ રૂ ૯૦)

વાર શનેઉ રાદ

૯૭ા રૂ ૬૦ાના ભાદરવા સુદ ૬

૧ જાના

ને વાર સોમ

૨-૮

૦ રૂ જાના

૦ રૂ ૫૩)ના બાકી દેવા આસો

૯૭ા રૂ ૫૩)ના ૧ા૧

વહ ૦૦) શનેઉ

૮૬૧

૩૧૬

તારીખ

ઉ

૫૩)ના બાકી મુદ્દલ દેવા

૪)- વ્યાજના દેવા શર ૫૪૨

દા. રૂ ૦ા લેખે

૫૭)-૧

શાલ ૧૯૧૬

જ

ઉ

૫૩ા રૂ ૫૭)ના કારતક સુદ ૧ ને

૧૯૮૮ાા રૂ ૨૫૦) કારતક વહ

વાર રવેઉ ૦ા૧૩

૦૦) ને વાર રવેઉ

૦ રૂ ૧૫) ફાગણ વહ ૭ ને

૦ રૂ ૫૭)ના

વાર શનેઉ

૦ રૂ ૨૬૮ાગ બાકી લેણા

૫૫ા રૂ ૧૫) આદ

આસો વહ ૦૦) ખુધ

૧૯૩૩ા રૂ ૧૭જાનાના

૦ રૂ ૧૭જાનાના

૧૦ા૧૧

૦ રૂ ૬૦ાના

૫૨જા રૂ ૬૦ાના મહા સુદ ૫

સોમવાર ૮ા ૬

૦ રૂ ૩૦)

૬ રૂ ૩૦) અખાડ વહ ૧૩

ગરેઉ ૩-૧

૫૩ા

૨૬૦૭

તારીખ

ઉ

૨૬૮૧૦૧ બાકી મુદલ લેણા
૧૬)ના વ્યાજના લેણાશર
૨૫૫૩૧૧
દા. ૩ ૦૧૧ લેખે

૨૮૭૧૧૧

શાલ ૧૯૭૦

જ

ઉ

૦ ૩ ૧૫૦૦) બાદરવાવદ ૧૩ ૩ ૭૧૧૧૧ કારતક
શુકરવાર મુદ ૧ ગરેઉ ૧૦૧૮
૦ ૩ ૨૮૭૧૧૧ ૧૬૨૬૧૧ ૩ ૨૭૩૩૧૧૧ ચૈત્ર
૦ ૩ ૧૨૧૨૧૧ મુદ ૧૫ શુકર
૦ ૩ ૧૫૨૧) ૦૧ આસો વદ ૬૫૦૬ ૩ ૧૨૧૨૧
૫-૧૧
૦) સોમવાર બાકી લેણા ૬૭૮૫ ૩ ૧૫૧૧) ૦૧
૬-૧૩

૧૬૩૮૬

તારીખ

ઉ

૧૫૨૧) ૦૧ બાકી મુદલ લેણા
૧૪૫૧૧૧ વ્યાજના લેણા શર
૧૬૩૮૬ દા. ૩
૦૧૧લેખે

૧૬૬૬)ના

શાલ ૧૯૭૧

જ

ઉ

૦ ૧૬૬૬૧૧ બાકી લેણા ૨૭૮૮૧ ૩ ૧૬૬૬૧૧ કારતક મુદ
માગશર મુદ ૧૪ સોમવાર ૧ સોમવાર ૧-૧૩

૨૩૮૮૧

તારીખ

ઉ

૧૬૬૬ા ા બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૭૧૧ા વ્યાજના લેણા શર
૨૩૮૮ા દા. રૂ
૦૧૧ લેખે

૧૬૮૪ા

તારીખવાર ડીસેંબર બાકી વ્યાજ.

ૐ શ્રી ૧।

દેશાધ વશનજી લલ્લુંભાઈના ખાતાનું વ્યાજ

સાલ ૧૬૬૭-૬૮ સન ૧૬૧૧

જ

ઉ

૫૬૮૬ા રૂ ૨૬૬ા

૩૨૨૫૦૩૧૫૦) તા. ૧૬-૪-૧૧

તા. ૧૭-૧૧-૧૧

૨૧૫

૦ રૂ ૧૫૦)

૩૦૧૧ રૂ ૨૧૦) તા. ૨૭-૧૨-૧૧

૫૬૮૬ા રૂ ૧૪૬ા

૦ રૂ ૧૪૬ા

૪૦

૦ રૂ ૬૦ ગ તા. ૩૧-૧૨-૧૧

૩૦૧૧ રૂ ૬૦ગ

બાકી લેણા.

૫

૫૬૮૬ા

૩૨૫૫૧

તારીખ

ઉ

૬૦ગ બાકી મુદ્દલ લેણા
૬૧૧ા વ્યાજના લેણા કાચા
શર ૨૬૫૬૨નેવરસ
ના ટકા ૬ એ ગુણી
વરસના દીવસ ૩૬૫
એ ભાગતાં પાકા શર
૬૫૪ા

૬૬ા

શન ૧૯૧૨

જ	ઉ
૬૬૬૮૨૥ ૩ ૧૫૦) તા. ૧૨-૩-૧૨	૪૭૪૩૩૩ ૩ ૬૬૧૧-તા. ૧-૧-૧૨
૦ ૩ ૬૬૧૧-	૪૮૦૧ ૩ ૧૮૦૧ તા. ૧૦-૭-૧૨
૬૬૮૨૥ ૩ ૮૩) ૧૨૦	૦ ૩ ૮૩) ૧૨૦
૭૨૬૦ ૩ ૬૦) તા. ૨૦-૪-૧૨ ૮૧	૦ ૩ ૬૦)
૪૪૪૮૧ ૩ ૬૦૧૧-તા. ૧૬-૬-૧૨	૪૮૦૧ ૩ ૭)- ૬૮
૦ ૩ ૭)-	૪૭૧૩૩૩ ૩ ૨૫૦) તા. ૮-૧૨-૧૨
૪૪૪૮૧ ૩ ૫૩૧૧-૮૩	૦ ૩ ૫૩૧૧-
૦ ૩ ૧૬૬૧૧-૫૩ ૧૬૬૧૧	૪૭૧૩૩૩ ૩ ૧૬૬૧૧
તા. ૩૧-૧૨-૧૨	૨૪

૨૧૭૨૦૧૧

૬૬૩૭૧૧

તારીખ

ઉ

૨૧૭૨૦૧૧ બ્યાજના દેવા કાચા શર ૧૬૬૧૧-૫૩ ૧૬૬૧૧ બાકી મુદલ લેણા
૧૧૭૮૩ ને વરસના ટકા
૬ એ ગુણી વરસના દિવસ ૧૬૬૧૧
૩૬૬ એ ભાગતાં પાકા
શર ૨૮૬૧

૨૧૭૨૦૧૧

૧૬૩૩૦૧ બાકી નક્કી લેણા

તા. ૧-૧-૧૩ ના

૧૬૬૧૧

શન ૧૯૧૩

જ	ઉ
૦ ૩ ૧૫) તા. ૨૬-૩-૧૩	૬૬૪૬૩ ૩ ૧૬૩૩૦૧-તા. ૧-૧-૧૩
૦ ૩ ૨૬૬)-૧૧૧ બાકી લેણા	૧૩૦૫ ૩ ૧૫) ૮૭
તા. ૩૧-૧૨-૧૩	
૦ ૩ ૧૭૮૧૦૧	૬૫૧૫૮ ૩ ૧૭૮૧૦૧ ૩૬૫
૦ ૩ ૬૦૧૧-	૧૬૬૩૨૩ ૬૦૧૧-તા. ૧૧-૨-૧૩
	૩૨૪

૦ રૂ ૩૦)

૪૬૨૦ રૂ ૩૦) તા. ૩૧-૭-૧૩
૧૫૪૦
તારીખ

૯૦૭૧૫૥

ઉ

૨૬૯)-૥૥ બાકી મુદ્દલ લેણા

૨૨૧-૥૥ વ્યાજના લેણા કાચા

શર ૯૦૭૧૫૥ ને વરસ

ના ટકા ૯ એ ગુણી

વરસના દીવસ ૩૬૫ એ

ભાગતાં પાકા શર

૨૨૩૬૥૥

૨૬૧૧૬૥૥

શન ૧૯૧૪

જ

ઉ

૦ રૂ ૧૫૦૦) તા. ૧૮-૯-૧૪ ૭૫૭૮૨ રૂ ૨૬૧૧૬૥૥ તા. ૧-૧-૧૪
૨૬૦

૦ રૂ ૨૬૧૧૬૥૥

૫૫૪૪૩૩ રૂ ૨૭૩૩૧-૥૥

તા. ૧૦-૪-૧૪

૦ રૂ ૧૨૦૮૧૦૧૧

૧૬૪૫૭૩૧

રૂ ૧૨૦૮૧૦૧૧ ૧૬૧

૦ રૂ ૧૫૨૪૧૧૧ બાકી લેણા

૩૫૬૮૫૬૧

તા. ૧-૧૨-૧૪

રૂ ૧૫૨૪૧૧૧.૨૩૬

૦
તારીખ

૬૩૦૨૧૫

ઉ

૧૫૨૪૧૧૧ બાકી મુદ્દલ લેણા

૧૫૫૧૧ વ્યાજના લેણા કાચા

શર ૬૩૦૨૧૫ ને વરસના

ટકા ૯ એ ગુણી વરસના

દીવસ ૩૬૫ એ ભાગતાં

પાકા શર ૧૫૫૩૬૧

૧૬૮૦)૬૥૥

હુંડી શિક્ષક.

હુંડી એટલે વેપારીઓમાં ચાલતી નોટ; જેને અંગ્રેજીમાં એક કહે છે. તે કોરા કાગળ ઉપર લખાય છે, કોરા કાગળ છ કે સાત આંગળ પહોળો; અને વેંત લાંબો હોય છે. અને તેથી ઓછો વત્તો પણ હોય છે. કેટલાક તેને છપાવી મુકે છે, પણ છપાવનાર ડા., રાખ્યાવાળાનું નામ, મુદત, મિતિ, વગેરે જે કેટલુંક લખવાનું હોય તે જગ્યા કોરી રાખી છપાવી રાખે છે.

હુંડી લખવાના નિયમો.

૧. ચાર આંગળ મથાળું કોળું રાખવું, પછી વચ્ચેવચ્ચ શ્રી ૧૧, ડાબી બાજુએ નિશાની, અને જમણી બાજુએ નંબર લખવો.
૨. એક સર જેટલી જગ્યા કોરી રાખવી, પછી સ્વસ્તિ શ્રી વગેરે શુભસૂચક બાબત લખવી.
૩. હુંડી જ્યાં લખવી હોય તે ગામનું નામ.
૪. જેના ઉપર હુંડી લખવી હોય તેની અટક અને નામ પૂરેપૂરું લખવું.
૫. હુંડી જેણે જે ગામથી લખવી હોય તેણે જોગ શ્રી અમુક ગામથી ફલાણા એટલે લખનારે પોતાની અટક અને નામ પૂરેપૂરું લખવું, અને પછી સામાવાળાને જે લખવું હોય તે, જેગોપાળ, જુહાર, સલામ, વગેરે ચોગ્યતા પ્રમાણે વાંચશે લખવું.
૬. જત અત્રેથી રાખ્યા એટલે ડા. લઈ હુંડી લખી આપીએ તેની અટક અને નામ પૂરેપૂરું લખવું. અગર શાહજોગ પાસેથી પણ લખાય છે.

૭. રૂ. નો આંકડો અને પછી અંકે લીધા તે.
૮. શાહ વેપારી ભોગ અગર જેને નાણાં અપાવવાં હોય તેની અટક અને નામ.
૯. નાણા આપવાની સુદત.
૧૦. નાણાં હુંડીની રીતનાં, ત્રય કામ, ઠેકાણું, ચોકસ કરી આપજો.
૧૧. નિશાની એ જે કાગળ મધ્યે લખીશું; અગર અમારે ખાતે ઉધારી આપજો એમ લખવું.
૧૨. હુંડી લખી તે મિતિ, વાર, તારીખ, હસ્તકના વગેરે લખવું. પછી બેવડી લીટી દોરી વધેલો કાગળ ફાડી નાંખવો.
૧૩. હુંડી લખી તેની ખીજ બાજુએ ચોકકામાં રૂ. નો આંકડો અને પછી બમણા કે ચોગણા કરી આપવા લખવું.
૧૪. છેવટે જેનાપર હુંડી લખી હોય તેનું પુરેપુરું સરનામું લખાય છે.

હુંડી.

શ્રી ૧।

નંબર ૭૧

સ્વસ્તિ શ્રી મુંબઈ બંદર મહાશુભસ્થાને પૂજ્ય શ્રી પાંચ
 દેશાઈ, પરાગજી સુરભાઈ કુંડાં જોગ શ્રી વલસાડ ભાગડા બંદરેથી
 લીં મોદી દુલ્લભદાસ ગોપાળજીના નમસ્કાર વાંચશેા. જત અત્રેથી
 રાખ્યા; દેશાઈ નાનાભાઈ હરિભાઈ પાસેથી રૂા. ૧૨૦૦) બંકે
 એક હજાર બસો લીધા; તે શાહ વેપારી જોગ, મુક્ત તુરત
 નાણા હુંડીની રીતનાં અથ ઠામ ઠેકાણું ચોકસ કરી આપજો.
 નિશાની એ જે કાગળ મધ્યે લખીશું. એજ કામકાજ સાલ
 ૧૯૭૫ના ભાદરવા સુદ ૧૧ ને વાર શનેજી. તાં ૬-૬-૧૯૧૬
 થાં પોતે.

રૂ ૧૨૦૦)

રૂપીઆ છસોથી બમણા પૂરા કરી આપજો.

શ્રી પાંચ દેશાઈ પરાગલ સુરભાઈ કુર્ડા.

ઠે. પામધુની

મુાં મુ'બઈ.

હુંડીનું ખોખું થતાં સુધીમાં તે ઉપર જે જે લખવામાં આવે છે તે વિષે

૧. શ્રી ૧૧ ની ઉપર વેચાણ કરવામાં આવે છે. તે લી. દેસાઈ નીછાભાઈ ગુલાબભાઈ જત આ હુંડી દેસાઈ રણછોડજી ગોવિંદજી ને વેચી છે સહી દા, પોતે. જુઓ પાનું. ૪૮
૨. મુંબઈ ખીડનાર મથાળું ભરે છે તે જત આ હુંડીના નાણાં પટેલ કલ્યાણજી વિકૃલભાઈ ઠે. ધાયધુની સરાફ બજાર વાળા ભેગ ભરજો જુઓ પાનું. ૪૮
૩. મુંબઈ વાળો ટપાલ વાંચનાર જેણે હુંડી ખીડી મોકલી હોય તેના નામનો અકેકો અક્ષર ની. ગુ. લખે છે અને હુંડી નોંધનાર પછી હુંડી નોંધનું પાનું લખે છે; અને તે હુંડી દેખાડ કરવા છતાં, નહિ શીકરાઈ (સ્વીકારાઈ) હોય તો તે ઉપર નિતિ દેખાડ કયાંની લખે છે; જુઓ પાનું ૪૯ અને પછી જેટલા દિવસ નાણાં પાછળ ભરે તેટલા દિવસનું વ્યાજ ટકા ૦૦૦ લેખે લેવાનો રીવાજ છે.
૪. ભરપાઈ કરનાર-વસુલ દેસાઈ નીછાભાઈ નારણજી જત આ હુંડીનાં નાણાં ભરી પુરાં પામ્યા છે.
૫. હુંડીનાં નાણાં ભરનાર હુંડીનું ખોખું હુંડી લખનાર ઉપર ખીડી મોકલે છે; અને કેટલાક પોતાની પાસે રહેવા દે છે.

હુંડીનાં નામ

૧. શાહજોગી હુંડી એટલે હુંડીનાં નાણાં પાંછાં મળી શકે એવો માણસ જોઈ અગર જામીન લઈ નાણાં આપવાં તે. એ હુંડીનું વેચાણ થઈ શકે છે.
૨. નામજોગી હુંડી એટલે જે માણસને નાણાં અપાવવાં લખ્યું હોય તે માણસનેજ નાણાં મળી શકે છે. એવી હુંડીઓ હવે કવચિતજ લખાય છે. કારણ કે તે હુંડીનું વેચાણ થઈ

શકતું નથી; અને કાગળમાં લખ્યા પ્રમાણે નિશાની ખરોખર મળે છે તોજ નાણાં આપે છે, નહિ તો ઓળખાણ, જામીન વગેરેની મુશ્કેલી પડે છે.

૩. ધણીભોગી હુંડી એટલે રાખ્યાવાળાનેજ નાણાં મળી શકે છે; એવી હુંડીઓ હવે કવચીતજ લખાય છે. કારણ કે નામભોગી હુંડીની માફક વેચાણ એ હુંડીનું પણ થઈ શકતું નથી; અને કાગળ પ્રમાણે નિશાની નહિ મળે તો એ હુંડીનાં નાણાં મેળવવાં મુશ્કેલ થઈ પડે છે.
૪. કોરેપુઠેની હુંડી એટલે નહિ શીકરાએત્રી હુંડી.
૫. જવાબી હુંડી એટલે રાખ્યાવાળાને જેને નાણાં અપાવવાં હોય તેને ત્યાં નાણાં ભરાવ્યાનો જવાબ આણી આપવો તે.
૬. સાખો હુંડી એટલે દેવા પેટે મોકલેલી હુંડી.
૭. લેણી હુંડી એટલે હુંડી લખી તરત હુંડી ખીડી આપવી કે અવેજ મોકલી આપવો તે.
૮. તમારી વતીની હુંડી એટલે તમારાં ખાતાંની હુંડી. એ હુંડીનો વટાવ, વ્યાજ વગેરે તેમના ખાતેજ લખવામાં આવે છે.
૯. દર્સણી, રોકડી કે તરતની હુંડી એટલે જે હુંડીનાં નાણાં દેખાડ કરે તેજ દિવસે નાણાં મળી શકે એવી હુંડી.
૧૦. કાચી હુંડી એટલે જે દિવસે હુંડી આવે તે દિવસે દેખાડ થઈ શકે નહિ તે. (જે દિવસે હુંડી આવે તે દિવસની કે તે દિવસ પછીની લખી મિતિ હોવી જોઈએ.)
૧૧. પાકી હુંડી એટલે જે દિવસે હુંડી આવી હોય તેજ દિવસે ડેખાડ થઈ શકે તે. (લખી મિતિ હુંડી આવી તે દિવસ અગાઉની મિતિ હોય છે).
૧૨. મુદતી હુંડી એટલે જે દિવસે હુંડી દેખાડ કરે તે દિવસ પછી હુંડીમાં લખ્યા પ્રમાણેની મુદત નાણાં મળે તે.

હુંડીનાં નાણાં ભરવાનો રીવાજ.

૧. તરત મુદતની, રોકડી કે દર્શીણી હુંડીનાં નાણાં દેખાડ કરે તેજ દિવસે ભરવાનો રીવાજ છે. દેખાડ કરવા છતાં નાણાં નહીં ભરે તો જેટલા દિવસ પાછળ ભરે તેટલા દિવસનું વ્યાજ ટકા ગાા લેખે લેવાનો રીવાજ છે.
૨. મુદતી હુંડીમાં દિન વળતાની હુંડીનાં નાણાં દેખાડ કરવા પછી ખીજે દિવસે નાણાં ભરે છે. મુદત દિન લોભનાં ચોથે દિવસે અને મુદત દિન ચાર ચારનાં ૯, ૧૩, કે ૧૫ જે ગાગનો રીવાજ, તે પ્રમાણે નાણાં ભરે છે.

ટીપ ૧ મુદતી હુંડીઓ કવચીતજ લખવામાં આવે છે. કારણકે તેવી હુંડીના ઘરાક એટલે વેચાણ લેનાર કોઈકજ હોય છે; કેમકે વ્યાજ, વટાવ, અને દર્શીણી હુંડીમાં ગમે તેટલા રૂા. ની હુંડી હોય તો પણ ૦) - આનાનોજ સ્ટાંપ જોઈએ છે અને મુદતીમાં સ્ટાંપ વધુ જોઈએ છે. એ તમામ નુકસાનને લીધે એવી હુંડીઓ લખવાનો રીવાજ બંધ થયો છે, જેથી હવે મુદતી હુંડી લખવાને બદલે આજ પછી એટલે હુંડી લખે તે દિવસ પછી, બે, પાંચ, આઠ, કે, પંદર જેટલા દિવસ નાણાં પાછળ અપાવવાં હોય, તેટલા દિવસ પાછળ લખી મિતિ લખે છે. એટલે આજે ભાદરવા મુદ ૧ છે. તો લખી મિતિ ભાદરવા મુદ ૨-૩ ૫-૮; વદ ૧-૪-૬ વગેરે લખે છે. એવી કાચી હુંડી મુદત થયેજ દેખાડ થાય છે. એવી હુંડીઓ લખે છે. પણ એવી હુંડીઓના લેનાર ચોડાજ હોય છે; કારણકે ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે વ્યાજ વટાવ અને સ્ટાંપનું નુકસાન વેઠવું પડે છે; અને જો એવી હુંડી ખીડી માલ મંગાવ્યો હોય તો માલ ધારેલા વખતે આવી શકતો નથી; કારણકે હુંડીનાં નાણાં મળે માલ મોકલે છે. એ બધું હુંડીની બાબતમાં અજણ માણસોમાં ચાલતું હતું;

પણ હવે હુંડીની બાબતમાં ઘણા માણસો જણકાર થયેલા હોવાથી મુદતી હુંડીઓ હવે કવચિતજ લખાય છે.
 ૨. જેના ઉપર હુંડી લખી હોય તેની પાસે હુંડી લખનારના રૂા. લેણા હોય તો તેની નિશાની એ જે કાગળ મધ્યે લખીશું લખે છે; અને દેવા હોય તો હમારે ખાતે ઉધરી આપજો લખે છે.

૩. હુંડી લખનારે જેના ઉપર હુંડી લખી હોય, તેના ઉપર કાગળ લખવો જોઈએ. તેમાં હુંડી લખી તેની તમામ વિગત જણાવવી પડે છે. જો તેમ નહિ કરે તો 'ડી શીકારતાર લખનારને તાર કરે છે, અગર કાગળ લખી જણાવે છે, કે તમારી આવી વિગતની હુંડી આવી છે તે શીકારવી કે કેમ ?' એનો જવાબ આપો તો એમાં જે ખરચ થાય તે લખનારને શીર હોય છે. અને જવાબ મળેથીજ હુંડી શીકારે છે. એટલે નાણું ભરે છે.

હુંડી ગેરવલ્લે પડે તો શું કરવું.

હુંડી ગેરવલ્લે પડે તો તે હુંડી જેણે ખીડી મોકલી હોય હોય તેની પાસેથી પેંઠ મંગાવવી. પેંઠ ગેરવલ્લે પડે તો પરપેંઠ મંગાવવી. અને પરપેંઠ ગેરવલ્લે પડે તો કાગળ મંગાવવો પડે છે.

પેંઠ, પરપેંઠ, વગેરે લખવા લખવા વિષે.

હુંડીની માફક પેંઠ લખવામાં આવે છે. માત્ર વધારામાં હુંડીની વિગત લખી રાખ્યાવાળો કહે છે કે એ હુંડી ગેરવલ્લે પડી છે. તો તમો તમારા મેળ, નોંધ, ખાતાવહી, વગેરે ચોપડા તપાસી જોઈ તે હુંડી નહિ શીકારી હોય તો આ પેંઠ શીકારી નાણું આપજો. હમો તમને એકવારજ મજરે આપીશું. જો હુંડી શીકારી નાણું આપ્યાં હોય તો આ પેંઠ રદ સમજી ફાડી નાંખજો એજ કામકાજ, મિતિ, વાર. દરકત, લખે છે. પેંઠની માફક પરપેંઠ લખવામાં હુંડી, પેંઠની વિગત પરપેંઠ લખાય છે તેજ પ્રમાણે કાગળ લખાય છે.

હુંડી વહી વિષે.

હુંડી વહી એટલે જે ચોપડામાં ફક્ત હુંડીઓનું જ નામ લખવામાં આવ્યું હોય તે પાકી નોંધ, પાકો મેળ, જેમ ખાતાવહીમાં ખતવાય છે. તેમ એ હુંડી વહી પણ ખતવાય છે.

હુંડી વહીનો ચોપડો.

શ્રી ૧.

શાલ ૧૯૭૫ના ભાદરવા સુદ ૧ થી ભાદરવા વદ ૦૦) સુધી
મુરત, પલસાડ વગેરે

જ

૨૫૦૦) શા. રામજીભાઈ ભગવાનદાસ તલાજરાજાને ખાતે જમા ભાદરવા સુદ ૨ ખા. હુંડી રૂા. ૨૫૦૦)ની મુંબઈની શા. વિકૃલદાસ લીલાધર ઉપરની લખી તલાજથી રા. ભાઈચંદભાઈ વિકૃલભાઈની તમારા રાજ્યાની નંબર ૭૨ ની તુરતની શાહજોગ સ્ટાંપવાળી ખીડી મોકલી તેના ઉધાર હેસાઈ પરાગજી સુરભાઈ કું. મુબઈ,

૧૨૦૦) પા. કેશવલાલ હીરાલાલ વીરમગામ વાળાને ખાતે જમા સુદ ૧૩ ખા. હુંડી ૧ રૂા. ૧૨૦૦) ની મુંબઈની શા. ડાહ્યાભાઈ ધનજી ઉપરની લખી વડોદરેથી પા. જગજીવન ખુશાલભાઈની રાજ્યા શા. મુગચંદનાનચંદની નંબર. ૩૩૩ની તુરતની શાહજોગ લખી મિતિ સુદ ૧ ની સ્ટાંપ વગરની ખીડી મોકલી, તેના ઉધાર શુદ્ધ ૧૪ શા. માણેકચંદ કેપુરચંદ દા. રૂા. ૬૬૬૬૬૬

૧૦૦૦) શા. શા. નગીનચંદ ખીજીખજીદાસ અમદાવાદ વાળાને ખાતે જમા, વદ ૭ ખા. હુંડી ૧ રૂા. ૧૦૦૦) ની મુંબઈની શા. કેસરોચંદ ભાણુભાઈ ઉપરની લખી ખીલ્લીમોરા થી શા. જેઠાલાલ દુર્લભદાસની તમારા રાજ્યાની નંબર ૨૨૨ ની તુરતની શાહજોગી લખી મિતિ સુદ ૪ ની

સ્ટાંપવાળી તમોએ ખીડી મોકલી તેના ઠર રૂ. ૬૬૬૧૧૧૧
ઉધાર દેસાઈ શંકરજી જોગીભાઈ સુદ ૭

૪૭૦૦)

૩૩

શ્રી ૧૧

તારીખ

ઉ

શ્રી ગણેશાય નમઃ
૨૪૬૬૧૧૧ શા. રામજી ભગવાન
તલાબવાળાને ખાતે
જમા સુદ ૨ ખા.
હુડી ૧ રૂ. ૨૫૦૦)
ની તમોએ મુંબઈની
ખીડી મોકલી તેના.

૨૫૦૦) દેસાઈ પરાગજી સુરભાઈ
કુાં મુંબઈવાળાને ખાતે
ઉધાર સુદ ૩ ખા. હુડી
૧ રૂ. ૨૫૦૦) ની મુંબ-
ઈની તમોને ખીડી
મોકલી તેના.

૧૧૬૬૧ શા. માણેકચંદ કપુરચંદ
ના ખાતે ઉધાર સુદ ૪
ખા. હુડી ૧ રૂ. ૧૨૦૦)
ની તમોએ વેચાણ લીધી
તેના.

૩) વટાવના
૩૪૬૬૧૧૧ ખાકી નક્કી.
૧૧૬૬૧૧૧ પા. કેશવલાલ હીરા
લાલ વીરમગામ વા-
ળાને ખાતે જમા
સુદ ૩ ખા. હુડી ૧
રૂ. ૧૨૦૦)ની મુંબ ૬૬૬૧૧૧
ઈની તમોએ ખીડી
મોકલી તેના.

૦૧૧ વટાવ
૧૧૬૬૧ ખાકી
દેસાઈ જોગીભાઈ શંકર
જીના ખાતે ઉધાર સુદ
૭ખા. હુડી ૧ રૂ. ૧૦૦૦)
ની તમોએ વેચાણ
લીધી તેના.

૧૧૧ વટાવ સ્ટાંપ
૧૧૦)
૧૧૬૬૧૧ ખાકી નક્કી.

૦૧૧ વટાવ
૬૬૬૧૧૧ ખાકી.

૬૬૮૩૩ બાકી

શા. નગીનચંદ્ર શ્રીજ-
ભુખલુહાસ અમદાવાદ-
વાળાને ખાતે જમા
સુદ ૭ બા. હુંડી ૧
રૂા. ૧૦૦૦) મુંબઈની
તમોએ બીડી આપી તેના

૧)- શ્રી વટાવ ખાતે ઉધાર

૪૭૦૦)

૦—

૧ા વટાવ

પાાા શ્રી વટાવ ખાતે જમા

૪૭૦૦)

ઘણાજ ઉપર પ્રમાણે માસ આખરે તારીજ બાંધે છે, અને
કેટલાક દરરોજ ઉપર પ્રમાણે હુંડી નોંધી તેની નીચેજ જમા
ખર્ચ નાખે છે.

ટીપ ૧ કમીશન એજન્ટો આ પ્રમાણેની હુંડી વહી રાખે છે;
કારણ કે કમીશન એજન્ટોને બહારગામથી ઘણીજ હુંડીઓ
આવે છે. તેમાંથી જેટલી વેચવી હોય તે તે વેચી દે છે
અને જે મુંબઈ ખીડવી હોય તે બીડી મોકલે છે. અને
જો પોતાનાજ ગામની હુંડી હોય તો દેખાડ કરી તેનાં
નાણાં મળે ત્યારે બારેબાર મેળમાંજ જમે કરે છે.

૨ કોઈને હુંડી વધારે લખવાની કે વધારે લેવાની હોય છે,
અને કોઈને ત્યાં હુંડી વધારે આવેલી હોય છે તો જેને
જેવો વહીવટ તે પ્રમાણે હુંડી વહી રાખે છે; અને જેમને
ત્યાં દરરોજની હુંડીનો વહીવટ નહોતો હોય તો તેઓ
હુંડીવહી રાખતા નથી; પણ મેળમાંજ જમા ખર્ચ નાખે
છે; અથવા તો હુંડીના રૂા. મળે તે મેળમાં જમા કરે
છે, અને આપે તે મેળમાં ઉધારે છે.

હુંડી નોંધ.

હુંડી નોંધ એટલે હુંડીની વિગતવાર ચાલી કરી લેવી તે.

૧ મુંબઈવાળાઓ કે જે કમીશન એજન્ટો અગર હુંડીનો વેપાર

(ધંધા) કરનારાઓ હોય છે તેઓને ત્યાં દરરોજ ટપાલ મારફતે ઘણીજ હુંડીઓ આવે છે તો તેઓ જમા હુંડી નોંધ રાખે છે. જુઓ પાનુંહુંડી દેખાડ કરનારનું તેઓ ઉપર ઘણાજ દેશાવરવાળાઓની લખાએલી હુંડીઓ આવે છે, તો તેને વાસ્તે તેઓ ઉધાર હુંડી નોંધ રાખે છે.

પ્રીય-મુંબઈ એ ઈન્ડીઆનું તેમ જીજ દેશાવરોનું મુંબઈ બંદર છે. એને વાસ્તે આપણામાં કહેતી ચાલે છે કે મુંબઈ ચોચીશી બંદરનો વાવટો છે. એટલે મુંબઈમાં દરેક દેશના વેપારી વસેલા હોય છે તેથી મુંબઈની હુંડીનું વેચાણ દરેક દેશાવરમાં થાય છે. સુરત, ભરૂચ, વડોદરા, અમદાવાદ, કલકત્તા, દિલ્હી, નાગપુર વગેરેની હુંડીનું વેચાણ જલદી થઈ શકતું નથી. કારણ કે મુંબઈ સાથે દરેક દેશાવરવાળાઓને લેવડદેવડ હોય છે; તેનું મુંબઈ સીવાયના દેશાવરોને હોતું નથી એટલે જીજ દેશાવરની હુંડીનું વેચાણ જલદી થતું નથી અને વટાવમાં પણ ફેર પડે છે એટલે મુંબઈવાળાઓને ટપાલ મારફતે હુંડી આવે તે એટલે દેખાડ કરવાની તે; અને પોતાના ઉપર લખાએલી હુંડી એટલે શીકારવાની તે હુંડીઓને માટે જમા ઉધાર હુંડી નોંધો રાખી પડે છે, હુંડી પાછી બીડે અગર, પેઠ મંગાવવી પડે તો તે પણ તેમાંજ લખી રાખે છે. પાછી બીડી અગર પેઠ મંગાવી તારીખ લખે છે, અને બાકીના ઉપર રાજમેળ પાનું લખે છે, એટલે જે હુંડીના રૂા. જે મેળના પાને આવ્યા હોય તે મેળનું પાનું લખી લે છે, તેમ ઉધાર નોંધમાં પણ જે હુંડીના નાણાં ભર્યા હોય, તે હુંડીના રૂા. નીચે ટાંપ, અને રાજમેલ પાનું લખે છે. જે હુંડીના નાણાં નહિ ભર્યા હોય, તે હુંડી ઉપર ચોકડી મુકે છે. હુંડી જે દિવસે દેખાડ કરી તે દિવસે નાણાં નહિ મળે તો તે દિવસ હુંડી ઉપર લખી લે છે, અને જે દિવસે નાણાં ભરવાં જોઈએ. તે દિવસે નાણાં નહીં ભરે તો જેટલા દિવસ નાણાં પાછળ ભરે તેટલા દિવસનું વ્યાજ ટકા વાલ લેખે લેવામાં આવે છે; અને તે વ્યાજના પૈસા

વ્યાજ ખાતે જમા કરે છે. જેની હુંડી આવેલી હોય તેને મિતિ આપે છે. જે પોતાના ઉપર લખાવેલી હુંડીનું વ્યાજ પોતાની ભુલથી આપવું પડે તો વ્યાજના પૈસા વ્યાજ ખાતે ઉધારે છે. ભુલ્યો મે. પા હુંડી દેખાડનારનું અને જે લખનારની ભુલથી આપવું પડે તો વ્યાજના પૈસા લખનારને ખાતે ઉધારે છે.

સવાલ

૧ તમે એટલે દેસાઈ, દયાળુ નાનુંભાઈ અમદાવાદમાં છો. તમારે અમલશાહ દેસાઈ, નીછાભાઈ ગુલાબભાઈ ઉપર રૂ. ૨૦૦૦) મોકલવા છે, તો તમેએ અમદાવાદમાં અમલશાહ ની હુંડીની તપાસ કરી તો અમલશાહની હુંડી મળતી નથી, તો મુંબઈની હુંડી ગાંધી મોહનલાલ કરમચંદ પાસે રૂ. ૦) ૦ લેખે વટાવ આપી રોકડથી લખાવી લીધી. ગાંધી મોહનલાલ કરમચંદે મુંબઈની હુંડી દેસાઈ પરાગળ સુરભાઈ કું. ઉપર નંબર ૩૫૨ ની તુરતની શાહજેગ આજના મિતિની સ્ટાંપવાળી લખી આપી તેના રૂ. તમેએ રોકડા આપ્યા, અને હી અમલશાહ દેસાઈ નીછાભાઈ ગુલાબભાઈ ઉપર ખીડી મોકલી. તેમણે એટલે નીછાભાઈ ગુલાબભાઈએ રૂ. ૦)~ એછાથી જમા કરી અને તેજ ભાવે ઉધાર દેસાઈ રણછોડળ ગોવિંદજીને વેચી તેમણે મુંબઈ પટેલ કલ્યાણજી વિકૃતભાઈ મહેતા ઉપર ખીડી મોકલી. તેમણે દેખાડ કરી ત્રીજે દીવસે સીકારી તો એ હુંડીનું દરેક ઠેકાણેનું દરેક જણનું મિતિવાર નામું માંડે; અને હુંડી લખી તે ઉપર જોખું થતાં સુધીમાં જેજે લખવામાં આવ્યું હોય તે લખી લાવો.

જવાબ.

જત આ હુંડીનાં નાણાં પટેળ કદ્યાણુજી વિકુલભાઈ ઠે
પાયધુની સરાફખંદર વાળા ભેગ લરજે.

૨૨૫૫
લીં દેશાઈ ધ નીછા ભાઈ ગુલાબભાઈ જત આ હુંડી દેશાઈ
૦-
રણછોડજી ગોવિંદજીને વેચી છે. સ. દા. પોતે.

શ્રી ૧૧

નંબર ૩૫૧

સ્વસ્તિ શ્રી મુંબઈ બંદરે મવાશુભસ્થાને શ્રીમાન્ દેશાઈ
પરાગજી સુરભાઈ કુાં ભેગ શ્રી અમદાવાદથી લી. શાં મોહ-
નદાસ કરમચંદના પ્રેમયુક્ત યથાઘટીત જત અત્રેથી રાખ્યા
દેશાઈ ક્યાલજી નાનુભાઈ પાસેથી રૂા. ૨૦૦૦) અંકે પ્રે હજાર
એક હજારથી બમણા લીધા તે શાહ વેપારી ભેગ, મુદત તુરન
નાણાં હુંડીની રીતનાં ગ્રથ કામ ઠેકાણું ચોકસ કરી આપજો
નિશાની એ જે કાગળ મધ્યે લખીશું એજ કામકાજ, સાલ
૧૯૭૭ના માગસર વદ ૨ ને વાર સોમ તા. ૨૭ માહે ડીસેમ્બર
સને ૧૯૨૦ દા. પોતે

રૂપીઆ પાંચશોથી ચોગણા પુરા કરી આપજો.

રૂ. ૨૦૦૦. હું. નો. પા. ૧૭ દેખાડ માગસર વદ ૪

વસુલ પા. કલ્યાણી વિઠ્ઠલભાઈ જત આ હુંડીનાં નાણાં
ભરી પુરાં પામ્યા છે.

શ્રી પાંચ દેસાઈ પરાગણ સુરભાઈ કું

૨૦-૦૬

૨૦ - ૨૦૦૦

હુંડી લખનાર શા. મોહનલાલ કરમચંદ અમદાવાદવાળાનો મેળ
શ્રી ૧।

સાલ ૧૯૭૭ ના માગસર વદ ૨ ને વાર સોમ તા. ૨૭-૧૨-૨૦
જ ઉ

૨૦૦૦) દેસાઈ પરાગજી સુરભાઈ
કુાં મુખઈવાળાને ખાતે
જમા માગસર વદ ૪ ખા.
હુંડી ૧ રૂ ૨૦૦૦)ની લખી
હમારી તમારા ઉપરની
નંબર ૩૫૧ ની રાખ્યા
દેસાઈ દયાળજી નાનુભાઈ
તુરતની શાહબેગ લખી
મિતિ આજની ના રોકડા
હાં મહાદેવજી

૦૧- શ્રી હુંડીઆ મણુ ખાતે
જમા હુંડી રૂ ૨૦૦૦)
ના દા. રૂ ૦)૦ લેખે હા.
દે. દયાળજી નાનુભાઈ

૨૦૦૦૧-

હુંડી રાખ્યાવાળા.

દેસાઈ દયાળજી નાનુભાઈ અમદાવાદવાળાનો મેળ
શ્રી ૧।

શાલ ૧૯૭૭ના માગસર વદ ૨ ને વાર સોમ તા. ૨૭-૧૨-૨૦

જ ઉ

૦)૧। શ્રી ગણેશાય નમઃ
૩૦૦૦) શ્રી પુરાંત બાકી

૩૦૦૦)

૨૦૦૦) દેસાઈ નીછાભાઈ શુલા-
બભાઈ અમલસાડવાળાને
ખાતે ઉધાર માગસર વદ
૩ ખા. હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦)

લખી અમદાવાદથી શા.
મોહનચંદ કરમચંદની
શાહજોગ તુરતની લખી
મીતી વદ ૨ ની તમેએ
ખીડી મોકલી તેના.

૦-----

૧૧ વટાવના
૧૯૯૮૧૧ બાકી તે ઉધાર
દેશાઈ રણછોડજી ગોવિંદજી

૧૯૯૮૧૧

હુંડી વેચાણ લેનાર

દેશાઈ રણછોડજી ગોવિંદજી અમલસાડવાળાનો મેળ
શ્રી ૧૧

શાલ ૧૯૭૭ ના માગસર વદ ૩ને વાર ભોમ તા. ૨૮-૧૨-૨૦

જ

ઉ

૦)૧૧ શ્રી ગણેશાય નમઃ
૧૯૯૮૧૧ દેશાઈ નીછાભાઈ શુલા-
બભાઈના ખાતે જમા
હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦)ની
વેચાણ આપી તેના ઉધાર
પા. કલ્યાણજી વીઠલભાઈ
મુંબઈવાળાને ખાતે

૦-----

૧૧ વટાવના
૧૯૯૮૧૧ બાકી
૧૧ શ્રી વટાવ ખાતે જમા
હુંડી રૂ. ૨૦૦૦)ના વટા-

૨૦૦૦) પા. કલ્યાણજી વિઠલભાઈ
મુંબઈવાળાને ખાતે ઉધાર
માગસર વદ ચોથ બા.
હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦)ની
મુંબઈની દેશાઈ પ્રાગજી
સુરભાઈ કુાં ઉપરની
નંબર ૩૫૧ ની લખી
અમદાવાદથી શા મોહ-
નચંદ કરમચંદની રાખ્યા
દેશાઈ દયાલજી નાનુ-
ભાઈની તુરતની શાહ
જોગ લખી મીતી વદ

૬ના હા. નીજાભાઈ
શુલાખભાઈ

૨૦૦૦)

૨ ના રોકડા.

૧ા જમે વટાવ ખાતે
૧૯૯૮ાા જમે દેશાઈ
નીજાભાઈ શુ-
લાખભાઈ

૨૦૦૦)

હુંડી દેખાડ કરનાર

હુંડી નોંધ પાનું ૧૭

શ્રી ૧।

શાલ ૧૯૭૭ ના માગસર વહ ૪ ને વાર ગરેઉ તા. ૨૯-૧૨-૨૦

જ

૨૦૦૦) દેશાઈ રણછોડજી ગોવીંદજી અમલસાડવાળાને ખાતે જમા
ખા. હુંડી ૧ રૂા. ૨૦૦૦) ની દેશાઈ પરાગજી સુરભાઈ
કુાં ઉપરની લખી અમદાવાદથી શાં મોહનચંદ કરમચંદ
ની રાખ્યા દેશાઈ દયાળજી નાનુંભાઈ નંબર ૩૫૧ ની
તુરતી શાહજોગ લખી મીતી વહ ૨ની સ્ટાંપવાળી.

પા. કલ્યાણજી વીઠલભાઈ મુંબઈવાળાનો મેળ

શ્રી ૧।

શાલ ૧૯૭૭ના માગસર વહ ૬ ને વાર શુક તા. ૩૧-૧૨-૨૦

જ

ઉ

૨૦૦૦) દેશાઈ રણછોડજી ગો-
વીંદજી અમલસાડવાળા
ને ખાતે જમા વહ ૪
ખા. હુંડી ૧ રૂા. ૨૦૦૦)
ની દેશાઈ પરાગજી સુ-

રભાઈ કું. ઉપરની હુંડી

નોં. પા. ૧૭ હા.

નાનાભાઈ

૧) શ્રી વ્યાજ ખાતે જમા

હા. દેશાઈ પરાગજી

સુરભાઈ કું

૨૦૦૧

હુંડી શીકારનાર.

હુંડી નોંધ પાનું ૨૧

શ્રી ૧

શાલ ૧૯૭૬ના માગસર વદ ૪ને વાર ગરેઉ તા. ૨૯-૧૨-૨૦
ઉ

૨૦૦૦) પા. કલ્યાણજી વિકૃલભાઈ ઠે. તાંબાકાંટા મારવાડી રામ
નારાયણ જળદેવના માળામાં ત્રીજે દાદરે હુંડી ૧ રૂ.
૨૦૦૦)ની લખી અમદાવાદથી શા. મોહનચંદ કરમચંદના
રાખ્યા દેશાઈ કલ્યાણજી નાનુભાઈ નંબર ૩૫૧ની તુરતની
શાહબેગ લખી મીતી માગસર વદ ૨ રો. પા. ૨૧૧

દેશાઈ પરાગજી સુરભાઈ કું સુબઈ

શ્રી ૧

શાલ ૧૯૭૭ ના માગસર વદ ૬ ને વાર શુક તા. ૩૧-૧૨-૨૦

જ

૨૦૦૧) શ્રી પુરાંત બાકી

ઉ

૨૦૦૦) શા. મોહનદાસ કરમચંદ
અમદાવાદવાળાના ખાતે
ઉધાર માગસર વદ ૮
ખા. હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦)
ની લખી તમારી હમારા
ઉપરની રાખ્યા દેશાઈ

૨૦૦૧)

દયાળુ નાનુંભાઈ નંબર
૩૫૧ની તુરતની શાહબેગ
લખી મીતી વદ ૨ ના
નાણાં પા. કલ્યાણુ
વીકલભાઈને ભર્યા હા.
નાનાભાઈ.

૧) શ્રી બ્યાજ ખાતે ઉધાર
હુંડી રૂ. ૨૦૦૦) ના

૨૦૦૧)

ઉધાર હુંડીઓના જમા ખર્ચ વિષે.

૧. હુંડી લખનાર જેના ઉપર હુંડી લખે તેને ખાતે જમા કરે અને જેને લખી આપે તેને ખાતે ઉધારે.
૨. હુંડી રાખ્યાવાળો જેની પાસે લખાવે તેને ખાતે જમા કરે અને તે હુંડી જેને ખીડી મોકલે તેને ખાતે ઉધારે.
૩. હુંડી વેચાણ કરનાર જેણે હુંડી ખીડી મોકલી હોય તેને ખાતે જમા કરે અને જેને વેચાણ આપે તેને ખાતે ઉધારે.
૪. હુંડી વેચાણ લેનાર હુંડી જેની પાસેથી વેચાણ લીધી હોય તેને ખાતે જમા કરે અને જેને ખીડી મોકલી હોય તેને ખાતે ઉધારે.
૫. હુંડી દેખાડ કરનાર જમા ખર્ચ નાખતો નથી પણ હુંડી નોંધમાં નોંધી રાખે, અને જ્યારે નાણાં મળે, ત્યારે જેણે હુંડી ખીડી મોકલી હોય તેના ખાતે જમા કરે છે. બુચો પાનું ૫૩
૬. હુંડી શીકારનાર જમા ખર્ચ નાખતો નથી. પણ જેણે હુંડી દેખાડ કરી હોય તેનું નામ, દામ, હુંડી નોંધમાં વિગત સાથે હુંડી નોંધમાં નોંધી થઈ નાણા જે દીવસે

ભરે છે તે દીવસેજ લખનારને ખાતે ઉધારે છે. જુઓ પાનું. ૫૪

૭. રોકડી હુંડીના નાણાં આપે તો ઉધારે છે અને નાણાં મળે તો જમા કરે છે.
૮. હુંડીનો વટાવ જેને ગરજ (જરૂર) હોય તે આપે છે. અને પોતાની વતીની હુંડી હોય તો વટાવ ખાતે કે હુંડીઆ મણુ ખાતે લખે છે. અને ધીજની વતીની હોય છો વનાવ તેમના ખાતે લખે છે.

નિત્યકર્મ

માનવ સમાજના નિયમ.

- (૧) સર્વ સત્ય વિદ્યા અને જે પદાર્થ વિદ્યાથી જણાય છે, તે સર્વનું આદિમૂલ પરોશ્વર છે.
- (૨) ઇશ્વર સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપ, નિરાકાર, સર્વશક્તિમાન, ન્યાય-કારી, દયાળુ, અજન્મા, અનન્ત, નિર્વિકાર, અનાદિ, અનુપમ, સર્વાધાર, સર્વેશ્વર, સર્વવ્યાપક, સર્વાન્તર્યામી, અજર, અમર, અભય. નિત્ય, પવિત્ર અને સૃષ્ટિકર્તા છે. એવા ઇશ્વરનીજ ઉપાસના કરવી યોગ્ય છે.
- (૩) ચાર વેદો સત્યવિદ્યાનાં પુસ્તકો છે. વેદનું લઘુવું, લઘ્વાવું, સાંભળવું અને સંભળાવવું, એ સર્વ મનુષ્યોનો પરમ ધર્મ છે.
- (૪) સત્ય ગ્રહણ કરવામાં અને અસત્યને છોડવામાં હંમેશાં તૈયાર રહેા.
- (૫) સર્વ કામ ધર્માનુસાર એટલે સત્યાસત્યનો વિચાર કરીને કરવાં જોઈએ.
- (૬) સંસારનો ઉપકાર કરવો. સર્વ આર્ય પુરુષોનો મુખ્ય ઉદ્દેશ હોવો જોઈએ એટલે કે શારીરિક, આત્મિક અને સામાજિક ઉન્નતિ કરવી જોઈએ.
- (૭) બધા સાથે પ્રીતિપૂર્વક ધર્માનુસાર યથાયોગ્ય વર્તન થવું જોઈએ.
- (૮) અવિદ્યાનો નાશ અને વિદ્યાની વૃદ્ધિ કરવી જોઈએ.
- (૯) પ્રત્યેકે પોતાની ઉન્નતિથી સંતુષ્ટ રહેવાનું નથી, પણ સર્વની ઉન્નતિમાં પોતાની ઉન્નતિ સમજવી જોઈએ.

(૧૦) સર્વ મનુષ્યોએ સામાજિક સર્વહિતકારી નિયમ પાળવામાં પરતંત્ર રહેવું જોઈએ અને પ્રત્યેક હિતકારી નિયમમાં સર્વ સ્વતંત્ર રહેવું જોઈએ.

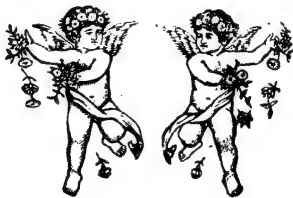
ઓ૩મ્

આ પુસ્તકમાં ઘણીવાર મંત્રની શરૂઆતમાં વપરાયેલો ઓ૩મ્ કે ઓં શબ્દ આવે છે તે પરમાત્માના નામોનું શ્રેષ્ઠ નામ છે. તે ત્રણ અક્ષર મળીને બનેલો છે. તે ફરેકના અર્થ નીચે મુજબ છે. ત્રણ અક્ષર આ છે:- અ, ઉ, મ્.

અ=સર્વ પ્રકાશક, રાજરાજેશ્વર, સર્વનિયન્તા, જ્ઞાનસ્વરૂપ, સર્વવ્યાપક, સર્વને આશ્રય દેનાર, સર્વ બ્રહ્માંડમાં વ્યાપક પરમાત્મા.

ઉ=સૂર્ય, ચંદ્ર વગેરે પ્રકાશિત ચીજોને ગર્ભમાં રાખનાર, અનન્ત બળવાન, સર્વને ધારણ કરનાર, સ્વયં પ્રકાશક, બીજામાં પ્રકાશ પ્રેરનાર હૃદય.

મ્=સવશક્તિમાન ન્યાયકારી, અનન્ત ઐશ્વર્યયુક્ત, નાશહિત, જ્ઞાનસ્વરૂપ, સર્વજ્ઞ પ્રભુ.

નિવેદન.

પ્રિય ભાઈઓ ! બ્રહ્મા, વિષ્ણુ અને શિવાદિક અતે સરસ્વતિ, ગાંગેથી, મૈત્રેયી વગેરે સ્ત્રીઓ પણ નિયમિત સંધ્યા કરતાં હતાં. તે તેમને પગલે ચાલીને દરેક મોક્ષ ઇચ્છનાર માણસે દરરોજ સંધ્યા કરવી જોઈએ. મનુ ભગવાન કહે છે કે—“જે સવાર સાંજ સંધ્યા નથી કરતો તે શુદ્ધ સમાન છે. અને તેની સાથે રાટ્ટી બેટી વગેરે વ્યવહારો ન રાખવા.”

સંધ્યાનો અર્થ એ છે કે પરમેશ્વરનું જેમાં સારી રીતે ધ્યાન કરાય, તે સંધ્યા. શુભ, એકાંત જગામાં અંદર અને બહારથી શુદ્ધ થઈ સવારે અને સાંજે પ્રેમપૂર્વક સંધ્યા કરવી. પ્રક્ષમ જ્ઞાતિથી બહારની શુદ્ધિ કરી, સત્ય વડે મનને પવિત્ર કરી, કામ ક્રોધ લોભ વગેરે થોડા વખતને માટે પણ ત્યાગ કરી અંતરની શુદ્ધિ કરી લેવી. આરીતે સંધ્યા કરવાથી મન પવિત્ર, પ્રસન્ન અને નિર્મળ થશે. પાપો તરફ તિરસ્કાર છુટશે. બળ, બુદ્ધિ, અને આરોગ્યતા વધશે. અને જગત્પિતાની કૃપાથી દુર્ગતિ ન થતાં સદ્ગતિને પ્રાપ્ત થશું.

સંધ્યા કર્યા બાદ હવન (હોમ-યજ્ઞ) કરવો જોઈએ. દરેકે પોતાની સ્થિતિ મુજબ અર્ચ કરવાનો છે.

અગ્નિ ઘૃત વગેરે હુતદ્રવ્યો નાંખવાથી હવામાંના ઝેરી જંતુઓનો નાશ થઈ હવા શુદ્ધ થાય છે. હાલમાં શીન ઇન જેવી પરદેશી દુર્ગંધિત દવાનો ઉપયોગ કરી શુદ્ધિ કરવા કરતાં આપણી પુરાની ચાલી આવતી રીત પ્રમણે આ યજ્ઞ કરીને હવા ચોખ્ખી અને સુગંધિત બનાવવી કે જેથી વૃષ્ટિ અમૃત જેવી થાય અમૃત એટલે દરેકે દરેક વનસ્પતિ વગેરેને થાટે પુષ્ટિકારક જળ વરસે છે. ખરેખર, ઘુનના વખતમાં ઘરેઘર આવા યજ્ઞ થતા હતા તોજ હાલમાં ચાલતા ભયંકર રોગો, પાણીની તંગી અને ભુખમરો નહોતો, તો હવે હે ! પ્રિય ભાઈઓ અને બહેનો ! જ્યારે જ્યારે ભયંકર રોગ અને વૃષ્ટિ નહિ વરસે ત્યારે ત્યારેજ ચકલે ચકલે હવન કરી શાન્તિ મેળવવા કરતાં પાણી પહેલાં પાણ બાંધવી એટલે દરરોજ હવન કરવો કરાવવો એ આપણા સનાતન ધર્મ છે. તે પ્રમાણે ચાલવા ઇશ્વર સદ્બુદ્ધિ આપો.

તથાસ્તુ.

॥ આચમન મન્ત્રઃ ।

ઔશ્મ શંનો દેવીરભિષ્ટય આપો ભવન્તુ પીતયે ।

શંયોરભિ ભવન્તુ નઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થઃ—સર્વને પ્રકાશક, સર્વને આનંદ આપનાર અને સર્વ વ્યાપક પરમેશ્વર ! મનેવાંછિત આનંદને માટે અને પૂર્ણાનંદની પ્રાપ્તિ સારૂ અમને કલ્યાણકારી થાઓ એટલે કે અમારું કલ્યાણ કરો, અને અમારા પર સુખની હંમેશાં વૃદ્ધિ (વરસાદ) કરો, (આ મંત્ર બોલી ત્રણવાર આચમન કરવું.)

અંગસ્પર્શ મંત્રાઃ ।

ઐ વાક્ વાક્ । ઐ પ્રાણઃ પ્રાણઃ । ઐ ચક્ષુઃ ચક્ષુઃ । ઐ શ્રોત્રં શ્રોત્રમ્ । ઐ નાભિઃ ઐ હૃદયમ્ । ઐ કણ્ઠઃ । ઐ શિરઃ । ઐ બાહુભ્યાં યશોબલમ્ । ઐ કરબલ કર પૃષ્ઠે ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થઃ—હે અંતર્યામિન ! હું આપની પાસે અરજ કરું છું કે હું વાણી, પ્રાણ, નેત્ર કાન નાભિ, હૃદય, કંઠ, અને માથા વડે શુભ કામો કરું, કદીપણ પાપ નહીં કરું એવી સદ્બુદ્ધિ આપી મારાં સઘળાં અવયવોને કૃપયા યશ અને બળ આપો. (આ મંત્ર બોલી દરેક અંગને પાણી વડે સ્પર્શ કરવો.)

માર્જન મન્ત્રાઃ ।

ઐ મૂઃ પુનાતુ શિરસિ । ઐ મુઃ પુનાતુ નેત્રયોઃ । ઐ સ્વઃ પુનાતુ કંઠે । ઐ મહઃ પુનાતુ હૃદયે । ઐ જનઃ પુનાતુ નાભ્યામ્ । ઐ તપઃ પુનાતુ પાદયોઃ । ઐ સત્યં પુનાતુ પુનઃ શિરસિ । ઐ શ્વં બ્રહ્મ પુનાતુ સર્વત્ર ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થઃ—હે પ્રાણપ્રિય, ચૈતન્યસ્વરૂપ, દુઃખનાશક, સુખ-દાયક, સર્વવ્યાપક, આનંદમય, સર્વથી મહાન્, સર્વને પૂજવા લાયક, સર્વના પિતા, દુષ્ટોને દંડ દેનાર. સર્વને ઓળખનાર, સર્વનું હિતકરનાર, અને અવિનાશી પરમાત્મન ! તમે અમારા શિર, આંખ, કંઠ, હૃદય, નાભિ, પગ એ સર્વ અંગોને શુદ્ધ કરી બળવાન બનાવો એવી વિનંતિ કરીએ છીએ. (આ મંત્ર બોલી દરેક ગણાવેલા અંગોને પાણી વડે સ્પર્શ કરવું.)

પ્રાણાયામ મંત્રાઃ ।

ૐ ભુઃ । ૐ ભુવઃ । ૐ સ્વઃ । ૐ મહઃ । ૐ જનઃ ।
તૌ તપઃ । ૐ સત્યમ્ ॥ ૪ ॥

પ્રથમ આચમન, ઇન્દ્રિયસ્પર્શ, માજનાદિ કર્યા બાદ
બરાબર સ્થિર ચિત્તે આસન માંડીને પ્રાણાયામ કરવા, આથી
શરીર તથા મનની શુદ્ધિ થશે.

અવમર્ષણ મંત્રાઃ ।

ઓ૩મ્ પ્રતઞ્ચ સત્સ્વામીદ્યાતપસોઽધ્યજાયત ।

તતો રાઘ્યજાયત તતઃ સમુદ્રો અર્ણવઃ ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ—તેજ ઇશ્વરની અનંત શક્તિ વડે પૃથ્વી અને
અંતરિક્ષમાં મહા સમુદ્રો પેદા થયા.

સમુદ્રાદર્ણવાદયિ સંવત્સરો અજાયત ।

અહોરાત્રાણિ વિદધદિશ્વસ્ય મિષતો વશો ॥ ૬ ॥

તે પછી વર્ષ ઉત્પન્ન થયા અને તે બાદ આખા જગતને
વશીભૂત કરનાર પરમેશ્વરે દિવસ અને રાત્રિ ઉત્પન્ન કર્યાં.

સૂર્યાચન્દ્રમસૌ ધાતા યથા પૂર્વમકલ્પયત્ ।

દિવંચ પૃથિવીં ચાન્તરિક્ષમથો સ્વઃ ॥ ૭ ॥

વળી તે ઇશ્વરે સૂર્ય, ચંદ્ર, આકાશ પૃથ્વી વગેરેને પણ
પહેલાંની માફક સરજ્યાં.

મનસા પરિક્રમા મંત્રાઃ ।

ઓ૩મ્ પ્રાચી દિગગ્નિરધિપતિરસિતો રક્ષિતાદિત્યા ઇષવઃ ।
તેમ્યો નમોઽધિપતિમ્યો નમો રક્ષિતૃમ્યો નમ ઇષુમ્યો નમ ઇષમ્યો
અસ્તુ । યો૩સ્માન્ દ્વેષ્ટિ યં વયં દ્વિષ્મસ્તંત્રો જમ્મે દધ્મઃ ॥ ૮ ॥

ભાવાર્થ—પૂર્વ દિશાનો રાજા સર્વજ્ઞ, અંધનરહિત સર્વ
જગતનો સ્વામી, સર્વ પ્રાણીમાત્રનું રક્ષણ કરનાર ઇશ્વર છે.
તેને આવા ગુણોવાળો હોવાથી “ અગ્નિ ” કહ્યો છે. ઇશ્વરના
ગુણ અને ઇશ્વરના રચેલા પદાર્થો જગતની રક્ષા કરે છે અને
પાપીઓને બાણોથકી પીડા દે છે. તેમને અમારા નમસ્કાર છે.
તે એટલા માટે કે જે પ્રાણી અજ્ઞાનથી અમારો દ્વેષ કરે છે અને જે

અજ્ઞાનથી ધાર્મિક પુરૂષનો તથા પાપી પુરૂષનો અમે દ્વેષ કરીએ છીએ, તે સર્વની જુરાઈને તે બાણરૂપ કીરણો દગ્ધ કરી દે છે. જેથી કે કોઈ સાથે અમે લોક વેરભાવ ન કરીએ અને કોઈપણ પ્રાણી અમારાથી વેર ન કરે અને અમે લોક પરસ્પર મિત્ર ભાવથી વર્તીએ.

ઓરૂમ્ દક્ષિણા દિગ્વિન્દ્રોઽધિપતિશ્ચિત્તરાજી રક્ષિતા પિતૃ
ઈષવઃ । તેમ્બ્યોં ॥ ૯ ॥

ભાવાર્થ:-દક્ષિણ દિશાનો અધિપતિ પૂર્ણ ઐશ્વર્યવાળો ઈંદ્ર છે. જીવજંતુઓથી રક્ષા કરનાર તેજ ઇશ્વર છે. એના બાણ તે જ્ઞાની લોક છે. તેવા ઇશ્વરને અનમસ્કાર છે.

ઓ પ્રતીચી દિગ્વરુણોઽધિપતિઃ પૃથ્વાકુ રક્ષિતાત્ર મિષવઃ ।
તેમ્બ્યોં ॥ ૧૦ ॥

ભાવાર્થ:-પશ્ચિમ દિશામાં પરમેશ્વર વરૂણ રૂપે રહી વિષધારી પશુઓથી અમારું રક્ષણ કરે છે. વળી તે અમારા પ્રાણીનું અન્ન મારફતે રક્ષણ કરે છે તે ઇશ્વરને નમસ્કાર છે. (બાકીનું પહેલાંની માફક.)

ઓ ઉદીચી દિક્ સાંમોઽધિપતિઃ સ્વજ્ઞો રક્ષિતા શનિરિષવઃ ।
તેમ્બ્યોં ॥ ૧૧ ॥

ભાવાર્થ:-ઉત્તર દિશામાં શાંત સ્વરૂપ પરમાત્મા બિરાજે છે. તે અજન્મા અને રક્ષક છે. વિજળી મારફતે અમારા પ્રાણીની રક્ષા કરે છે. તથા રૂધિરમાં નિયમિત ગતિ ચાલુ રાખે છે તે ઇશ્વરને.

ઓ ધ્રુવા વિગ્વિષ્ણુરધિપતિઃ કલ્માષગ્રીવો રક્ષિતા વીરુધ
ઈષવઃ । તેમ્બ્યોં ॥ ૧૨ ॥

નીચેની દિશામાં આપ વ્યાપક સ્વરૂપ છો. લીલાં રંગનાળા વૃક્ષો તમારી ગ્રીવા (ગરદન) છે. સર્વ વનસ્પતિ તમારાં બાણો છે. તેવા ઇશ્વરને.

ઓ ઋત્વર્દિગ્ વૃહસ્પતિરધિપતિઃ શ્વિત્રો રક્ષિતા વર્ષમિષવઃ
તેમ્બ્યોં ॥ ૧૩ ॥

ઉપરની દિશામાં પરમેશ્વર વાણીના સ્વામી તરીકે છે. તેનાં બાણો વરસ્યા છે. તે વતી તે અમારું રક્ષણ કરે છે. અમારાં ખેતરોમાં લીલાદંડેર કરી મૂકે છે તેવા ઇશ્વર ! તમને અમારું નમન છે.

ઉપસ્થાન મંત્રા: ॥

ૐ. ઉદ્ભયં તમસસ્પરિસ્વઃ પદ્યન્ત ઉત્તરમ્ । દેવં દેવત્રા સૂર્ય મગન્મજ્જ્યોતિ રુક્તમમ્ ॥ ૧૪ ॥

ભાવાર્થ:—હે મહાદેવ ! સર્વ અધિકારથી અલગ પ્રકાશ સ્વરૂપ પ્રલયની પછી પણ રહેનાર દેવોનો પણ દેવ, પ્રકાશ કરવાવાળામાં પ્રકાશક, ચરચરના આત્મા, જ્ઞાન સ્વરૂપ અને સર્વ શ્રેષ્ઠ આપને જાણીને અમે આપને શરણે આવ્યા છીએ. રક્ષા કરવી આપના હાથમાં છે.

ઓરમ્ ઉદુત્યં જાતવેદસં દેવં વહન્તિ કૈતવઃ । વૃષે વિશ્વાય સૂર્યમ્ ॥ ૧૫ ॥

ભાવાર્થ:—જેનાથી ચારવેદ ઉત્પન્ન થયા છે, જે સર્વ ભૂત માત્રમાં વ્યાપક છે જે સર્વ જગતનો કૃત્પાદક છે જે સર્વ દેવનો દેવ અને જગતનો પ્રકાશક છે, જેને વેદ સર્વ ચીજોનો નિચામક ગણે છે, તે વિશ્વના આત્મરૂપ અંતર્યામી પરમાત્માની અમે ઉપાસના કરીએ, બીજા કોઈની પણ નહિ.

ૐ ચિત્રં દેવાનામુદગાદનીકં ચક્ષુર્મિત્રસ્થ વરુણસ્યાગ્નેઃ । આપ્રાચાવા પૃથિવી અન્તરિક્ષ સૂર્ય આત્મા જગતસ્તસ્થુષ્ઠ સ્વાહા ॥ ૧૬ ॥

પ્રાણી અને જડ જગતનો જે આત્મા છે જે સૂર્ય અને બીજા સર્વને બનાવનાર તથા પોષનાર છે. જે રાગ દ્વેષ રહિત મનુષ્ય તથા સૂર્ય લોક અને પ્રાણુના ચક્ષુઓ પ્રકાશ કરનાર છે, જે અદ્ભૂત સ્વરૂપ રૂપે વિદ્વાનોના હૃદયમાં સદા પ્રકાશિત રહે છે, જે સર્વ મનુષ્યનાં સર્વ દુઃખ નાશ કરવાને માટે પરમ ઉત્તમ બળ છે તે પરમેશ્વર અમારા હૃદયમાં યથાવત્ પ્રકાશિત રહે.

ૐ તશ્ચક્ષુર્દેવ હિતં પુરસ્તાચ્છુક્રમુચ્ચરત્ । પર્યેમ શરદઃ શતં જીવેમ શરદઃ શતં શ્રૃણુયામ શરદઃ શતં પ્રવ્રવામશરદઃ શતમદીનાઃ સ્યામશરદઃ શતં ભૂયશ્ચ શરદઃ શતાત્ ॥ ૧૭ ॥

જે બ્રહ્મ સર્વનો દૃષ્ટા, ધાર્મિક વિદ્વાનોનો પરમહિતકારક, તથા સર્વ કાળમાં એકજ સ્વરૂપે રહેનાર, જગત્નો ઉત્પન્ન કરનાર પરમેશ્વર છે તે પરમેશ્વરની અમે સો વરસ સુધી ઉપાસના કરીએ, અને તે માટે અમે સો વરસ સુધી જીવીએ ત્યાં સુધી કોઈને પણ આધીન રહીએ નહિ. તે પરમેશ્વરની આજ્ઞાપાલન અને કૃપાથી સો વર્ષ સુધી અરે તે ઉપરાંત પણ અમે લોક જીવીએસંલગ્નીએ અને તમારી આજ્ઞા બીજાને સંલગ્નાવીએ. તથા સ્વતંત્ર થઈએ એટલે આરોગ્ય શરીર, દૃઢ ઇન્દ્રિય શુદ્ધ મન અને આન્નદી આત્મા સદા રહે.

ગાયત્રી મંત્ર ॥

ઓ૩મ્ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ । તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભર્ગોદેવસ્ય ધીમહિ ।
ધિયો યો નઃ પ્રચોદયાત્ ॥ ૧૮ ॥

સર્વ જગત્નો ઉત્પન્ન કરનાર, ઐશ્વર્ય આપનાર, સર્વના આત્માને પ્રકાશ દેનાર, સર્વ સુખનો દાતા, અને અત્યંત બ્રહ્મ કરવા લાયક, શુદ્ધ વિજ્ઞાન સ્વરૂપ, મુક્તિનો દાતા, સર્વ વ્યાપક પરમાત્માને અમે હૃદય પ્રેમ અને ભક્તિથી નિશ્ચય કરીને પોતાના આત્મામાં ધારણ કરીએ કારણ કે તે અમારી બુદ્ધિઓને કૃપા કરીને સર્વ બ્રહ્મ કામથી દૂર કરીને સદા ઉત્તમ કામોમાં પ્રવૃત્ત થવાની બુદ્ધિ આપે છે.

નમસ્કાર મંત્રા ॥

ઓં નમઃ શમ્ભવાયચ મયોભવાયચ નમઃ શંકરાયચ મયસ્ક-
રાયચ નમઃ શિવાયચ શિવતરાયચ ॥ ૧૯ ॥

જે સુખ સ્વરૂપ સંસારના ઉત્તમ સુખોને આપવાવાળા, કલ્યાણના કર્તા, મોક્ષ સ્વરૂપ, ધર્મયુક્ત કામોને કરવાવાળા, પોતાના ભક્તોને સુખ આપનારા, ધાર્મિક બનાવનારા, અત્યંત મંગલ સ્વરૂપ, ધાર્મિક મનુષ્યના મોક્ષ દાતા છે, તે ઇશ્વરને વારંવાર નમસ્કાર કરું છું.

(આટલે સુધીની સંઘ્યા વિધિ થયા બાદ નીચેના મંત્રો પ્રાર્થનાના બોલવા અને પછીથીજ હવન કરવો)

પ્રાર્થના મંત્રા: ॥

વિશ્વાનિ દેવ સચિતકૃરિતાનિ પરાસુવ । યદ્મદ્રં તન્ન
આસુવ ॥ ૨૦ ॥

હે સકલ જગતના ઉત્પાદક ! સર્વ સુખ દાતા પરમેશ્વર
દેવ ! તમે અમારાં સંપૂર્ણ દુર્ગુણ, દુર્વ્યસન, પાપ, દુષ્ટ સંકલ્પ
અને દુઃખોને દૂર કરો, અને જે કલ્યાણકારક ગુણ, કર્મ,
સ્વભાવ અને પદાર્થ હોય તે સર્વ અમને આપો.

ओं मद्रं कर्णेभिः शृणुणाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेम हविर् देव दितं यदायुः ॥ २१ ॥

હે પરમાત્મા ! અમે હ્રમેશાં કાનોથી સાર સાંભળીએ,
આંખોથી સાડું જોઈએ. અમાડું શરીર દૃઢ રહે કે જેથી અમે
સ્થિર ચિત્તે તમારી ભક્તિ કરવા શક્તિમાન થઈએ, ભગવન્ !
આપના સેવક જે વિદ્વાનો છે તેમની સેવા કરવા માટે અમને
સો વરસનું આયુષ્ય આપ. અમાડું આયુષ્ય જીવન આપની અને
અંત ભક્તોની સેવા કરીએ એવું જનાવ એવી આપ પ્રત્યે
નમ્ર પ્રાર્થના છે.

ओं शनो मित्रः शंखः शनो भवत्वयमा ।

शन इन्द्रो बृहस्पतिः शनो बिष्णु रुद्रक्रमः ॥ २२ ॥

હે મંગલદાતા ધર્મર ! હે સર્વોત્તમ સર્વ વ્યાપકવિષ્ણુ !
તમે અમને સુખી કરો, કારણકે તમે અમારા પરમ મિત્ર છો.

ओं यां मेधां देवगणाः पितरश्चोपासते । तयामा मघ मेव-
याऽग्ने मेधा विनं कुह ॥ २३ ॥

હે પરમાત્મા ! જે યુદ્ધિને લીધે મહાત્માઓ આપને
પ્રિય થઈ પડ્યા છે તે યુદ્ધિનું અમને પણ દાન દો.

सर्वात्मा सच्चिदानंदो विश्वादिर्विश्वकृद्भिभुः भूयात्तमां सहायो
नस्तर्वेशो न्यायकृच्छुचिः ॥ २४ ॥

સર્વત્ર ગતિ છે જેની તેવા સચ્ચિદાનંદ, વિશ્વકર્તા, વિભુ,
સર્વના માલિક ન્યાયકારી શુદ્ધ પરમાત્મા અમને મદદ કરો.

ओं हिरण्य गर्भः समवर्तताग्रं भूतस्य जातः पतिरेक आसीत्
सदाधार पृथिवीयामुत्तेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २५ ॥

જે સ્વ પ્રકાશ સ્વરૂપ છે. જેણે સૂર્ય ચંદ્રાદિ ઉત્પન્ન કર્યાં છે, જે સર્વ જગતનો ચેતન સ્વરૂપ ધર્તા છે તે સુખરૂપ શુદ્ધ ઇશ્વરની અમે ભક્તિ કરીએ.

ओं य आत्मादा बलदा यस्य विश्व उपासते प्रशिवं यस्य देवाः यस्यच्छायाऽमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २६ ॥

જે આત્મજ્ઞાનનો, શરીર આત્મા અને સમાજનો, બળનો દાતા, સર્વનો ઉપાસ્ય, સર્વનો આશ્રય દાતા, સુખરૂપ, સકલ જ્ઞાનનો દાતા પરમાત્મા છે તેથી અમે ભક્તિ કરીએ.

य प्राणतो निमिषती महित्वैक इम्राजा जगतो बभूव । य ई-
शोऽअस्यद्विपदश्चतुष्पदः यस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २७ ॥

પોતાની અનંત મહિમા વડે પ્રાણી કે અપ્રાણીમાં પણ વિરાજનાર સર્વ પ્રાણી માત્રના અદ્ભુત શરીરની રચના કરનાર સુખ સ્વરૂપ ઇશ્વરની ભક્તિ કરીએ તથા તેના કાયદા પ્રમાણે વર્તીએ.

येन द्यौ रुद्रा पृथिवी च बृढा येन स्वः स्तमितं येन नाकः ।
यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २८ ॥

જે ઇશ્વરે તીક્ષ્ણ સ્વભાવવાળા સૂર્યોદિને દૃઢપૃથ્વીને સુખ અને દુઃખ રહિત મોક્ષને ધારણ કર્યાં છે, જે સર્વનો નિર્માતા, છે તે ઇશ્વરની અમે પ્રાર્થના કરીએ.

प्रजापते नस्त्वधेतान्यन्यो विश्वा जातानि परितावभूव ।
यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नोऽअस्तु वयं श्याम पतयो रयीणाम् ॥ २९ ॥

સર્વ જડ ચેતનાદિના સર્વોપરિ, સર્વ શક્તિમાન સ્વામી પરમાત્માન ! જે જે પદાર્થની શુભેચ્છામાં અમે આપની સહાયતા માગીએ તે તે આપની મહેરબાનીથી સિદ્ધ થાઓ કે જેથી ધર્મશ્રદ્ધાના સ્વામી થઈએ.

स नो बंधुर्जनितः स विधाता धामानि वेद भुवनानि विश्वा ।
यत्र । देवा अमृत मानशानास्तृतीये धामग्न ध्यैरयन्त ॥ ३० ॥

હિ મનુષ્યો ! જે પરમાત્મા આપણને બ્રાતા સમાન સુખ દાયક, સકલ જગતનો ઉત્પાદક, સર્વ કામોને પૂર્ણ કરનાર.

સાંસારિક સુખદુઃખથી રહિત, નિત્યાનંદ સ્વરૂપ યુક્ત છે, તે પરમાત્મામાં વિદ્વાનો મોક્ષ પ્રાપ્ત કરીને ઇચ્છા પૂર્વક વિચરે છે, તે ઇશ્વર આપણે ગુરૂ, આપણે આચાર્ય તથા ન્યાયાધીશ છે. તેની આપણ સર્વે સદા ભક્તિ કરીએ.

અગ્ને નય સુપથારાયે અસ્માન્ વિશ્વાનિ દેવ વયુનાનિ વિદ્વાન્ । યુયોઽધ્યસ્મજ્જુહુરાણમેનો ભ્યિષ્ઠાન્તે નમ ઓક્તિ વિધેમ ॥ ૩૧ ॥

હે સર્વ જગતના પ્રકાશ સુખ દાતા પરમેશ્વર ! કૃપા કરીને અમને વિજ્ઞાન બથવા રાજ્યાદિ ઐશ્વર્યની પ્રાપ્તિ કરાવો અમે પાપ કર્મ ન કરીએ એવી બુદ્ધિ આપો અને અમે આપની હિંમેશાં સ્તુતિ કરીએ એવું બળ દો.

ओं अभयं नः करत्यन्तरिक्षमभयं द्यावा पृथ्वी उभे इमे । अभयं पञ्चादभयं पुरस्तादुत्तरादधरा दभयं नो अस्तु ॥ ३२ ॥

અભયં મિત્રાદભયમમિત્રાદભયં જ્ઞાતાદભયં પરોક્ષાત્ । અભયં નક્તમભયં દિવા નઃ સર્વા આશા મમમિત્રં ભવન્તુ ॥ ૩૩ ॥

હે પરમાત્મન ! અમને અંતરિક્ષ તરફથી, પૃથિવી, સૂર્ય, ચંદ્ર વગેરે થી તરફથી, અને આગળ પાછળ. ઉત્તર દક્ષિણ, પાતાળ એ સર્વ દિશા તરફથી અભય બનાવો.

હે ઇશ્વર ! અમને મિત્ર શત્રુ, જ્ઞાની, અજ્ઞાની, એ સર્વ તરફથી અભય બનાવી અમારા મિત્રની સર્વ આશા કૃપીભૂત કરો.

आ ब्रह्मन् ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायताम् ।

आ राष्ट्रे राजन्यः शूर इषव्योऽति

व्याधि महारथो जायताम् ।

दोगध्नो धेनुर्वीढा नडवानाशुःसतिः

पुरन्धिर्योषा जिष्णु स्थेष्ठाः

समेयो युवांस्य यजमानस्य वीरो जायताम्

निकामे निकामे नः पर्जन्यो वर्षतु

फलवत्यो न ओषधयः पच्यन्ताम्

योगक्षेमो नः कल्पताम् ॥

सुप्रजाः प्रजाभिः स्याम् सुवीरो वीरैः

सुपोष पोषैः ॥ ૩૪ ॥

હે પરમેશ્વર ! અમારા રાજ્યમાં (૧) વિદ્યા તથા તપના તેજવાળા પ્રાણીઓ પેદા થાઓ. (૨) બાણાવળી, દુષ્ટોને શિક્ષા કરનાર, મહારથી, નિર્ભય, બળવાન રાજપુત્રો પેદા થાઓ. (૩) ગાયો દૂધઆપનારી થાઓ એટલે કે દૂધની નદીઓ વહો. (૪) ખુબ ભાર ઉપાડનારા સાત ઉંચા બળદ થાઓ કે જેથી આ દેશમાં ખેતી સારી થઇ શકે. (૫) ઝડપથી ચાલનાર ઘોડા થાઓ. (૬) સ્થિર ચિત્તથી દુશ્મનોને સામ, દામ, દંડ અને ભેદથી જીતનાર યુવાન રાજ સભાસદો (ministers) પેદા થાઓ. (૮) કર્તવ્ય પરાયણ ધાર્મિક ગૃહસ્થીઓ થાઓ. (૯) ગૃહસ્થી ઓને ત્યાં વીર સંતાન પેદા થાઓ. (૧૦) અમારી મરજી મુજબ માગ્યો મેહ વરસે. (૧૧) સર્વ વનસ્પતિ અમારે માટે ફળવાળી થાઓ. રસવાળી થાઓ, ફળ મોટા અને રસદાર પાકો. (૧૨) અને છેક છેલ્લી પ્રાર્થના એ કે અમારું ચિત્ત આપની ભક્તિમાં મરણ પર્્યંત શ્લેષથી લાગે એવું બળ અમરામાં ઉત્પન્ન કરે.

ओं दत्ते दुःसहमा मित्रस्य माचक्षुषा सर्वाणि भूतानि समी-
क्षन्ताम् । मित्रस्याहं चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षे । मित्रस्य
चक्षुषा समीक्षामहे ॥ ૩૬ ॥

આ દુનીઆના સર્વ પ્રાણી માત્રને મિત્રની નજરથી જોઇએ, એવી બુદ્ધિ હે દેવ ! અમને આપ.

सहना ववतु सहनौ भुनक्तुसहवीर्य करवावहे तेजस्विनाव-
धीतमस्तुमा विद्विषावहे ॥ ૩૬ ॥

હે પરમાત્મન ! અમે હંમેશાં સર્વ કાર્ય સંપીને કરીએ. કે જેથી અમારામાં તેજનો, બળનો, વીર્યનો વધારો થાય, અને અમે કોઇની પણ પ્રત્યે દ્વેષ રાખીએ નહિ.

उपाध्यायान दशाचार्य,

आचार्याणां शतं पिता ।

सहस्रान्तु पितृन् माताः

गौरवेणातिरिच्यते ॥ ૩૭ ॥

દશ માસ્તરો (ગુરુઓ) બરબર એક આચાર્ય, સો આચાર્ય

બરાબર એક પિતા, એક હજાર પિતા બરાબર એક માતાનું
ગૌરવ ગણાય છે. (મનુસ્મૃતિ)

ઓ ઘૌઃ શાન્તિરન્તરિક્ષ શાન્તિઃ પૃથિવી શાન્તિરાપઃ શાન્તિ-
રોષધયઃ શાન્તિઃ । ઘનરપતયઃ શાન્તિર્ધિશ્ચ દેવાઃ શાન્તિર્બ્રહ્મ
શાન્તિઃ સર્વ * શાન્તિઃ શાન્તિરેવ શાન્તિઃ સામા શાન્તિરેધિ ।
ઐશ્વર્ય શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ॥ ૩૮ ॥

સર્વ સ્થળે શાંતિનુંજ રાજ્ય ફેલાવો એવો દુઃક ભાવ છે.
આ મંત્રજ દેખાડી આપે છે કે ભારતવાસીઓને શાંતિ ધણીજ
પ્રિય હતી અને હાલ પણ તેમજ છે.

ઓ સર્વેષુ સુખિનઃ સન્તુ સર્વે સન્તુ નિરામયાઃ સર્વે ભગ્નાણિ
વશ્યન્તુ માકશ્ચિદ દુઃખ માપસ્યુઆત ॥ ૨૯ ॥

હે પરમાત્મા ! હરેક પ્રાણી માત્રને સર્વમય સુખીકર,
કલ્યાણમાંજ આનંદ રાખ, કે દુઃખ શું છે તે જાણે નહિ.

॥ અગ્નિ દોષમ્ ॥

વિધિઃ—એક હવન કુંડ લેવો. હવન કરનારે પૂર્વ દિશાએ
સુખ રાખી બેસવું. ધૃત તથા હવનની સામગ્રી [ધુપ] લેવી.
એક શુદ્ધ પાણીનો ખ્યાલો લેવો. સુખડની ચાર સમિધા લેવી.
શુદ્ધ મનથી પવિત્ર થઈ હવન શરૂ કરવો.

નીચેના બે મંત્રો વડે અગ્નિ પ્રગટાવવો.

ઓશ્વ ભૂર્ભુવઃ સ્વર્ગૌરિષ ભૂમ્ના પૃથિવો વ વરિમ્ના । તદ્વા-
સ્તે પૃથિવો દેવ યજ્ઞાનિ પૃષ્ઠેડગ્નિમન્ના દમન્ના ણાયાદધે ॥ ૧ ॥

ઓ ઉદ્બુધ્યસ્વાડને પ્રતિ જાગૃહિ ત્વમિષ્ટા પૂર્તે સ
સૂજેથા મયં વ । અસ્મિન્સપ્થસ્થે અધ્યુત્તરસ્મિન્ વિપ્રધે વાયજ-
માનમ્સીદત ॥ ૨ ॥

નીચેના મંત્રો વડે સુખડની એક એક સમિધા ધીમાં
માળીને આહુતિમાં આપવી.

ઓ અયન્ત દૃધમ આત્મા જાતવેદસ્તેનેધ્યસ્વ વર્ધસ્વ વૈજ-

વર્ધય આસ્માન પ્રજયા પશુમિર્ઘ્નઃ વર્ધસેનાન્નાદેન સમેધવસ્વાહા
॥ ૩ ॥

(આ વડે એક સમિધા નાખવી.)

ओं समिधाग्निं दुवस्यत घृतैर्बोधयता तिथिम् आस्मिन्
इत्या जुहोतन स्वाहा । इदमग्नये इदन्नमम ॥ ४ ॥

ओं सुसमिधाय शोचिये घृतं तीव्रं जुहोतन । अग्नये मात-
वेदसे स्वाहा ॥ ५ ॥ इदमग्नये जातवेदसे-इदन्नभत्न ॥ આ બે
મંત્રો વડે એક સમીધા નાખવી.

ओं तन्त्वा समिद्धिरंगिरो घृतेन वर्धयामसी । वृच्छोचाय-
विष्ठय स्वाहा ॥ इदमग्नये अंगिरसे-इदन्नमम ॥ ६ ॥

આ મંત્ર વડે છેક છેલ્લી પણ સમિધા હોમી દેવી.

પછી ઓ અચન્ત૦ નામના ઉપલા મંત્ર નંબર ૩ વડે
પાંચ ધીની આહુતિઓ પાંચ વાર બોલીને આપવી.

પછી અંજલિ (ખોખામાં) પાણી લઈ કુંડની આગળ
પાછળ નીચેના મંત્રો બોલી પાણી રેડવું.

ओं अदितेऽनुमन्यस्वः ॥ पूर्वभां ॥

ओं अनुमतेऽनुमन्यस्वः ॥ पश्चिमभां ॥

ओं सरस्वत्यनुमन्यस्वः ॥ उत्तरभां ॥

ओं देव सवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपतिं भगाय दिव्यो
गवर्धः केतपूःकेतनन्नः पुनातु वात्सस्पतिर्वायन्नः स्वदतु ॥ ७ ॥

સારે તરફ

નીચેના મંત્રોથી ઘૃતની આહુતિ આપવી.

ओं अग्नये स्वाहा ॥ इदमग्नये-इदन्नमम ॥ उत्तरभां ॥

ओं सोमाय स्वाहा ॥ इदं सोमाय-इदन्नमम ॥ दक्षिणभां ॥

ओं प्रजापतये स्वाहा ॥ इदं प्रजापतये-इदन्नमम ॥ मध्यभां ॥

ओं इन्द्राय स्वाहा ॥ इदमिन्द्राय-इदन्नमम ॥ मध्यभां ॥

હવે ધૂપ પણ સાથે સાથે નાખવો

ओं सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः स्वाहा ॥

ओं सूर्यो वर्धो ज्योतिर्वर्धः स्वाहा ॥

ओं ज्योतिः सूर्यः सूर्योज्योतिः स्वाहा ॥

ओं सजूर्वेवेन सवित्रा सजूरुषसेन्द्रघृत्या जुषाणः सूर्यो
वेतु स्वाहा ॥

ओं अग्निज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा ॥

ओं अग्निर्वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा ॥

ओं अग्निज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा ॥

ओं सजूर्वेवेन सवित्रा सजूरुषसेन्द्रघृत्या जुषाणः अग्निर्वेतु स्वाहा ॥
नीथेना भंत्रो वडे पञ्च आहुति आपवी.

ओं भूरग्नये प्राणाय स्वाहा ॥ १ ॥ इदमग्नये प्राणाय इदन्नमम ॥

ओं भुवर्वायवेऽपानाय स्वाहा ॥ २ ॥ इदं वाववेऽपानाय इदन्नमम ॥

ओं स्वरादित्याय व्यानाय स्वाहा ॥ ३ ॥ इदमादित्याय व्यानाय
इदन्नमम ॥

ओं भूर्भुवः स्वरग्नि वाय्वादित्येभ्यः प्राणापान व्यानेभ्यः स्वाहा ॥

इदमग्नि वाय्वादित्येभ्यः प्राणापान व्यानेभ्यः इदन्नमम ॥

ओं आपो ज्योति रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरो स्वाहा ॥

ओं यदस्य कर्मणांऽत्यरीक्ष्यत्वा न्युनमिहारम् । अग्निष्टत्स्विष्टकृत्वि-
द्यात्सर्वं स्विष्टं सुहुतं करो तुमे । अग्नये स्विष्टकृते सुहुतहुत्रे सर्व-
प्रायश्चिताहुनीनां कामानां समर्धयित्रे सर्वान्नः कामान्त् समर्द्धय
स्वाहा ॥ इदमग्नये स्विष्टकृते-इदन्नमम ॥

ओं प्रजापतये स्वाहा ॥ इदं प्रजापतये इदन्नमम ॥

नीथेना नंणरेवाणा थंत्रो वडे पञ्च आहुति आपवी.

संध्याना भंत्र नंणर २०-२३-२५-२६

”

२७-२८-२९-३०-३१-३४

अने गायत्री भंत्र नंणर १८.

आटली आहुतिओ आप्या आह नीथेना भंत्र त्रष्टुवार
ओली वधेक्षुं धी तथा धूप होमवो.

ओं सर्वं वै पूर्णं ५ स्वाहा ॥

पछी पूर्व तरङ्ग भेसी पोतान्ना थोडा हाथ तपावी अंगस्पर्श करवो.

ओं तनूपाऽग्नेऽसितन्वं मे पाहि । आयुर्दाग्नेस्यायुर्मै देहि ।

वर्धोदाग्नेऽसि वर्धोमिदेहि । अग्ने यग्मे तन्वा ऊनं तन्म आपृण ।

तेओऽसि तेओ मयि धेहि । वीर्यमसि वीर्यं मयि धेहि ।

દલમસિ ચલ મયિ ઘેહિ । ઓજોડસ્યોજો મયિ ઘેહિ ।
 મન્યુરસિ મન્યુ મયિ ઘેહિ । સહોડમિ સહો મયિ ઘેહિ ।
 ઓરમ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ ॥

ઈશ્વર પ્રાર્થના.

ઓ ! ઇશ્વર ! તું એક છે, સરખો તેં સંસાર
 પૃથ્વી, પાણી, પર્વતો, તેં કીધાં તૈયાર. ૧
 તારા સારા શોભીતા સૂરજ ને વળી સોમ;
 તે તો સધળાં તેં રચ્યાં, જગજં તારું જોમ. ૨
 અમને અદકાં જ્ઞાન ગુણ, તેનો તું દાતાર;
 જૂલે પાપી પ્રાણીઆં, એ તારો ઉપકાર. ૩
 પાપ કલેશ કંકાસ ને કાપ પાપ પરિતાપ;
 કાપ કુમતિ કરણા કરી, કાપ કલ સુખ આપ. ૪

આરતી.

જય જગદીશ હરે, પિતા જય જગદીશ હરે; (૨) ટંક
 ભકતજનકે સંકટ (૨) ક્ષણમેં દૂર કરે. ઓ જય
 જો ધ્યાવે ફલ પાવે, દુઃખ ત્રિનશે મનકા. (૨)
 સુખ સંપતિ ઘર આવે, (૨) કષ્ટ મિટે તનકા, ઓ જય
 માત પિતા તુમ મેરે, શરણ ગહું કિસકી, ઓ જય
 તુમ બિન જોર ન કોષ, (૨) આશ કરું કિસકી. ઓ જય
 તુમ પૂરણ પરમાત્મા, તુમ અંતર્યામી. (૨)
 પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર, તુમ સમકે સ્વામી. ઓ જય
 તુમ કરણાકે સાગર, તુમ પાલન કર્તા; (૨)
 મેં મૂરખ, ખલ, કામી (૨) કૃપા કરો ભર્તા. ઓ જય
 તુમ હો એક અગોચર, સમકે પ્રાણપતિ, (૨)
 કિસ ત્રિધ મિહું દયામય (૨) તુમકો મેં કુમતિ જય
 દીન બંધુ દુઃખ હર્તા, તુમ રક્ષક તેરે; (૨)
 કરણા હરત બદાઓ, (૨) શરણ પડા નેરે ઓ જય
 વિષય વિકાર મિટાઓ પાપ હરો દેવા; (૨)
 શ્રદ્ધા ભક્તિ બદાઓ, (૨) સજ્જનોંકી સેવા. ઓ જય

પ્રભાતીઉં.

જગ્યરે જીવ અગાન આગસ તજી, જગત કીરતારને ભેને જાણી (ટેક)
 નરદેહ નીરમીઓ નીતિ સંભાળવા, આચરે અનીતિ તે અધમ પ્રાણી (જગ્યરે)
 વિશ્વકરતા તણું દીસે ડહાપણુ ધણું, સુખકર સરજીઓ સુરજ જોણે,
 તેજ ફેલે અતિ વાસુ છાદનવતી. આંખ્ય સહુ દેખતી થાય એતો (જગ્યરે)
 ધન્ય દયાળને ધરણી એવી રચી, સિદ્ધિ પદારથ સુકિત સારી.
 વિવિધ પ્રકાર વનમાંહિ વનરપતિ, અખિલ છે આનંદકારી (જગ્યરે)
 પોષવા સર્વને નીર પેદા કર્યું, બ્યોમ માંહિ રચી મેઘમાળા;
 ચંદ્ર આકર્ષણે સિંધુ ભરતી ચઢે, જય એ જુકિતથી વાણુ વાલા (જગ્યરે)
 જ્યોતિમય ચક્ર તું જોને આકાશમાં, દીસતા દિવ્ય અનંત તારા.
 તેજ ઉપયોગી છે સંસારને, ધન્ય રે સૃષ્ટિ સરજનહારા. (જગ્યરે)
 તાહરે દેહ તું જોને કેવો કર્યો, અદ્ભૂતતા ધણી છેજ એમાં,
 અર્વે વિષયો તણું જ્ઞાન બહુ થાય છે, તત્ત્વ મોટું કર્યું ચિત્ત તેમાં (જગ્યરે)
 બુદ્ધિયે નિશ્ચય થાય બહુ વાતના, એ થઈ અધિક ઉલ્લાસ સુઝે,
 એજ સુજનારને મૂઢ સમજે નહિ, મંદ મતિ મૂલીન પાખંડ પૂજે. (જગ્યરે)
 સરજનહારનું જ્ઞાન સોહામણું, સર્વને સમજવા યોગ્ય સાર,
 છોટમ સઘ સંસારથી ઉદ્ધરે, વચન સુવિચારથી માને માઈ (જગ્યારે)

ભારતનો મહિમા.

(આશા ભર્યાં અમે આવિયાં મારે વંદાલે રમાડ્યાં રાસરે-એ રાગ)
 અવનિ માંહિ આપતીને કાંઠસંત-સુભટકેરી માતરે-ધન્ય મારી ભારત બૂમિરે.
 વિદ્યા-કલાની રૂડી વાટિકાને તારા ગર્ભે રતન-મણિ જાતરે-ધન્ય.
 ચરણે મહાનીર ધુધવે ને શિર છત્તર હિમાલય પહાડરે-ધન્ય.
 માથે મુકુટ માથે ધર્યો છે કાસ્મીરી મહા મૂલ્યવાનરે-ધન્ય.
 હૈયે હીરાના હારવારે વહે સિંધુ-ગંગાના નીરરે-ધન્ય.
 ઉરે ભર્યાં શર હૃદયમાં તે ધાવે શીખ-રજપૂત રણુધીરરે-ધન્ય.
 કંઠે કટિખંધ મેખલારે વિંધ્ય-આયુગિરિ તણી હારરે-ધન્ય.
 જમણે રૂકે મારી માવડીરે તારો પાલવડો કચ્છ-ગુજરાતરે-ધન્ય.

ડાખી બૂઝીએ ભેરી બુઝીએને ડંક-વાણી સુદેશ બ'આરે-ધન્ય.
 ભારત બૂઝીએ મારી ભારત બૂઝીએ તારી રિદ્ધિ સિદ્ધિને નહિ પારે-ધન્ય.
 વરસો વરસ તારા આંગણે થાય અનતણા અ'પારે-ધન્ય.
 જુવાર-ધાતુ ને બાળરીને વળી ચોખ-કડોળ નહિ પારે-ધન્ય.
 લાખો ખેતરમાં નીપજેરે મારા મોંઝા તે મૂલના કપાસરે-ધન્ય.
 આંખા-ગુલામની વાડીએને વળી અમૂલ્ય ખુલતા ઝાડરે-ધન્ય.
 રિદ્ધિ ને સિદ્ધિ તરી એવી ધણીરે જો ગણતાં ન આવે પારે-ધન્ય.
 સારા જમતની સંપત્તિરે આંગણીએ એકઠી જણાયરે-ધન્ય.
 ભારત બૂઝીએ મારી તીરથ મૂઝીએ તારા પુણ્ય તણે નહિ પારે-ધન્ય.
 તેનરીય કોટી અત્તિમલિરે તારા ખોળામાં ખેલતાં બાળરે-ધન્ય.
 આર્ય-મુસલમાન-પારસી તે મારી માડીના જયા વીરે-ધન્ય.
 સંપે મળીને એક સાથે અહો તારી સેવા કરે મહાધીરે-ધન્ય.
 સ્વામી દયાનંદ, ગુરુ ગોવિંદ, રામમોહન, વિવેકાનંદરે-ધન્ય.
 ધર્મના સુધારમાં અર્પી ગયારે નિજ કાયા તે આનંદ કંદરે-ધન્ય.
 દેવ સમા દીકરા દાદા થયાને વળી કર્મવીર ગોખલે મહાનરે-ધન્ય.
 વિધ વિધ વિધ્ના ટાળી ગયાને તારાં વિશ્વે વધાર્યાં માનરે-ધન્ય.
 આજેય દેશભક્ત એવા અનેક તારા ચરણે ખડા માડીરે-ધન્ય.
 દખ્ખણમાં દીકરો તિલક રમ્યો ને વીર ગાંધી છે કાઠિયાવાડરે-ધન્ય.
 ભૂમિ પંજમમા રાખી છે નેક ટેક લાલા તે લાજપતિરાયરે-ધન્ય.
 સુરેન્દ્ર કેસરી ગાજી રહ્યા છે બંગદેશ મહા મતિમાનરે-ધન્ય.
 લાખો કરોડ આવાં સાધુ-સુપુત તારી રક્ષા કરે મારી માયરે-ધન્ય.
 સુખ દુઃખ ઊર કાંઈ લેખે નહિ ને તારી ભક્તિના દિવ્ય ગીત ગાયરે-ધન્ય.
 અમર તપોરે માત અમર તપોરે તારા બેટાનો નામ મહિ માયરે-ધન્ય.
 આનંદ વિજય હરિશંકર સદાય શુભ 'સ્વરાજ' વાયુ આજ વાયરે-ધન્ય.

શ્રી અનાવિલ પ્રિન્ટીંગ
પ્રેસ (છાપખાનું)

— કે જેમાં —

દરેક જાતનું છાપવાનું

— કામ —

નિયમિત કરો આપવામાં
આવે છે.

એક વખત કામ આપી
ખાતરી કરવા ભક્ષામણુ છે
હોં બરાનપુરી ભાગળ
મુરત.

